47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 790 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 23·5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 19 ՋԻԼԳԱՏԷ 1321 — 23 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի Մասասէի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումայի Եֆքիարը

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فریج
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՑԱՆԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՂՋԿԱՆ ԴԱՀԻՃՆԵՐ

Ուրիշ մէկ երեւոյթը՝ բարքի ցաւոտ ան տեսարանին, զոր Ֆասիմ կենդանացուցած էր յուզիչ տողերով, ընկերական մութ խաւի մը էջերը քրքրելով։

×

Սիրտը քանալու անդիմադրելի պէտքէն մղուած, սկսաւ բարեկամ պատմութեանը կեանքի իր կսկծալի անցքին, վշտակիր ու դառնացած չեչտովը հոգեկան իր վրդովմանքներուն։

«Երբ պզտիկ ծանօթութենէ մը ետքը, իրենց բուռն հրաւէրներուն վրայ, տուներնին մտնել-ելլել սկսայ, նշմարեցի որ՝ տարբե՛ր աչքով մը կը նայէին ինծի։

«Մէկէն ի մէկ չէի կրնար գուշակել հեռանկարը՝ զոր իրենց համար կրնային պարզած ըլլալ անոնք, ինծի հետ ստեղծուած իրենց մտերմութեան մէջէն։

«Պարզ հանդիպում մըն էր որ առիթ տուած էր Եռանդեան ընտանիքին հետ սերտ ու մտերմականութեան, որ դեռ երէկ չի կա՛ր ինծի համար, և որ այսօր իմս էր, տարապայման արագութեամբ մը առաջ գացած, ընդարձակուած և իր բազմակողմանի համակրութիւններովը խոյորցած։

«Ա... գիւղը, անունի գիշեր մըն էի ճանչցեր զիրենք, ինչպէս իրենց գրգռալի մէկ աղջիկը, որ իր տաքարիւն ու մարդու մօտ ընաւորութիւնովը՝ անմիջապէս բարեկամացեր էր հետս, ու ատիկա բաւական էր եղեր որ զիս անմիջապէս յանորդ չարթուն հրաւիրեն իրենց ընտանական մէկ երեկոյթին, ուր անլուր մեծարանքներով ու պատիւներով ողողեր էին զիս, մինչեւ պատուս թախանձելով ինծի որ՝ չի մոռնամ զիրենք, օտար չի նկատեմ ինքզինքս իրենց տունին, ու այցելութիւններս չուշացնեմ։

«Մէկէն ի մէկ առաջ գացած աս տեսակ մերձաւորութիւն մը՝ Եռանդեաններուն հետ, բան մը կասկածիլ չէր տար ինծի սակայն, ու ես միշտ կը տածէի միամիտ հաւատքը թէ, պարզ տաքարիւնութենէ մը, արտասովոր մարդասիրութենէ մը տարբեր բան չէր կրնար ըլլալ ինծի նկատմամբ ցոյց տրուած գուրգուրանքը, ընտանիքին ամէն անդամներուն կողմէ ընդհանրապէս և անոնց միակ աղջկանը՝ Երջանկուհիի մօրը կողմէն մասնաւորապէս։

«Ասանկ գացի ատեն մը, օ՛ր օրի աւելի հաստատ կապերով ամրացնելով բարեկամութեանս առնչութիւնները, մինչեւ տունի տղայ մը նկատուելու աստիճան, անմեղօրէն ու կատարեալ պարզմութեամբ։ Առանց ինծի բան մը չունէին անոնք, ու իրենց բոլոր խրախճանքներուն ու ընտանեկան ըզբօսանքներու սարքումին մէջ, ես մասնաւոր կարեւորութիւն ու տեղ ունէի։ Առանց ինծի չէին ըլլար։

«Ասանկ առաջ գնաց մեր կեանքը ատեն մը, երբ օր մըն ալ Երջանկուհիի մայրը, առաքինի ու հաւատարիմ զոքանչի մը խղճմտութիւնով, բացուեցաւ ինծի, ու յայտնեց թէ, աղջիկը ինծի տալ կ'ուզէ, մեզ երկուքս ադ կերպով երջանիկ տեսնելու ըղձանքով։

«Մոռծելով տեսայ որ պատճառ չունէի մերժելու առաջարկը, քանի որ տարիքս եկած լեցած էր, և ամուսնանալու գաղափար մը միտքս կը զբաղեցնէր արդէն ատենէ մը ի վեր, յարմար ընտրութեան մը սպասումով։ Անգլուհիի մը մարմնին գրգռալի շնորհը միացած էր Երջանկուհի Դերմանուհիի խաստեաղ գլուխին, ուր անուշ աչքերուն կապոյտին մէջ, սէրի, պաշտումի ցոլքը կարդացեր էի շատոնց։

«Ընդունեցի առաջարկը ապագայ սիրելի զոքանչիս, ու նշանտուքիս ընթրիք անմիջապէս։

«Մեր սրտակից յարաբերութեան աս պաշտօնական նուիրագործումը, նոր երջանկութիւն մը բերաւ մեր վրայ, և մեր կեանքը սկսաւ ա՛լ աւելի անուշնալ։ Անհուն խանդաղատանքով մը պաշարուած էի թէ՛ նշանածիս և թէ բարեացակամ զոքանչիս կողմէ։— ու փոխադարձաբար։

«Ի՜նչ անուշ էր մեր կեանքը, որ մինչեւ եռքը ատանկ չի մնաց սակայն։

«Հէյտալի օրերուն թաքուն ցաւերը օր մը ծայր տալ սկսան, ա՛լ անդիմադրելի դառնալով, ջուրի երակի մը ուժգին պոռթկումին պէս, որ զինքը ծածկող թումբի մը հանդիպելով անյայտ կը դիզուի ատեն մը, օ՛ր մը բուռն ժայթքով մը պոռթկալու համար։

«Նշանատութեանս հինգ-վեցերորդ ամիսներուն, տեսայ որ արտասովոր զգուշաւորութիւններու և տարապայման վերապահութիւններուն՝ ուզեն ենթարկել զիս, արարք մը՝ ուրկէ ոչինչ կը հասկընայի։ Զէին ուզեր ներել որ մէկուն հետ տեսնուէի, մէկուն աչքին մէջը նայէի, այցելութիւն մը կամ տեսակցութիւն մը ունենայի բարեկամի մը հետ, դուրս ելլայի առանց իրենց, կամ ուրիշի մը ընկերակցութեամբ։ Նոյն իսկ քրոջմէս կը նախանձէին զիս։ Զէին ուզեր որ անոր հետ իսկ՝ պտոյտի մը ելլէի։

«Կամաց կամաց սկսայ լսել որ, բոլոր աս զգուշաւորութիւնները ուրիշ բանի համար չեն, բայց եթէ գաղտնիքներու չպատռելուն կանխահոգութեանը համար, որոնք ինծի անծանօթ էին մինչեւ ան ատեն, յայտ սքօղումի մը ճապարարութեամբը ծածկուած միշտ։

«Երբ նշանտուքիս լուրը հետզհետէ տարածուիլ սկսաւ, բարեկամներս յաճախ առիթը ունեցան ամօթելու զիս, անխոհեմ ան ընթացքիս համար, որով սխալ քայլը առած էի կեանքիս ընկեր ընտրելու մէկը՝ որ խօսուելու և պատուազուրկ ըլլալու մէկէ աւելի պատճառներ կը մարմնացնէր իր վրայ։

«Ա՛խ, ետքէ՛ն է որ կը լսէի բոլոր ասոնք։ Ի՞նչ կոյր եմ եղեր։

«Ինծի պատմեցին թէ, ա՛նչափ ա-նուշութիւններով, ու իրը համեստութեան դիցուհին գլուխս հանուած նը-շանածս, առաջին թիթեռնիկը չէ՝ որ կ'ողջունէր ինձմով իր անուշահոտ թեւերուն վրայ, և արդէն շա՛տ մը նախորդներ, իր թարմ ու գեղեցիկ ծաղիկի հիւթը ծծած էին, ծաղոյ առուտուն հետ փոխն ի փոխ թառելով իր վրայ։

«Ան ատե՛ն զգացի բովանդակ սարսռալի ահաւորութիւնը առած սխալ քայլիս, որ բարեբաղդաբար անդառնալի չէր տակաւին։

«Հետազօտելով բոլոր անցեալը պարկեշտասուն խօսքերս, տեսայ որ, ան զոնն էր իր մօրը մոլեռանդ մէկ ընթացքին, որով ուզած էր շատ մը մոլորեալ մայրերու պէս, մէկուն գլուխը փաթթելու համար աղջիկը, դիմել միջոցներու, որոնք ո՛չ մէկ ատեն պատուաբեր ելքի մը կը յանգին։ Ան իրեն բան գործ ըրած էր միջոցներ ստեղծել, որպէս զի իր աղջիկը հանդիպող երիտասարդին հետ ինչպէս ելլայ, մէկը կերպով մը հրապուրելով, իր գըլուխը անոր կապելու համար։ Ադ մասին անթերեւակայելի կերպով թոյլատու գտնուելէ զատ, ի՛նք ալ քիչ չէ որ աշխատած էր ադ նպատակով, հաճոյակատարութեան մեծ պատճառներ ստեղծելով ներկայացող ամէն երիտասարդի, և ջանալով որ կրենայ զայն իր լարած թակարդին մէջը ձգել, միջոցով մը։ Ի՞նչ պիտի շահէր ատկէ։— ոչինչ։ Բայց իր կնոջական ագէտ բնազդը ատո՛ր մղած էր զինքը, ու ինք հրպատակած էր ադ ձայնին, մոլորական պարզմտութեամբ մը։ Մրչափ շատ են ասանկները։

«Ասանկ, հետզհետէ տեղեկացայ թէ, ցեխոտած ու աղարտուած ծաղիկ մըն է եղեր կուրծքիս փունջը ըլլալու սահմանուած ծաղիկս, որուն ամէն հանդիպող կից մըն էր տուած, աղտեղութեան ճախճախուտքին մէջ գլորելով զայն։ Պատահական բոլոր ադ անցորդները, հրապուրուած անոր նախնական տեսքոտ գեղէն ու հրապոյրէն, զայն հոտոտելու, անոր բոյրը ճաշակելու, ժամանակաւոր փորձութիւնը ունեցած էին, ու ետքէն տեսնելով անոր եղծուած ըլլալը, մէկ կողմ նետած էին զայն, կոխոտած, կից մը տուած, փախչած անկէ։

«Հիմա կը տեղեկանայի թէ, առաջին նշանածը չէի նշանաւոր նշանածիս, և արդէն շատեր, լի՛ւմին քաղած էին անոր դիւրամատչելի գոգին մէջ ծաղկող սէրի ու հրապոյրի ծաղիկները։ Դիւրամատոյց կոկոն մըն էր եղած ինք, այդեստանի մը ցանկապատէն դուրս կախուող գեղանի կոկոն մը, որ հանդիպող անցորդին գգուանքը հրաւիրած էր իր վրայ, ու անոնք ամէնքը, կարդով, մօտեցած ու համբոյր մը քաղած էին անկէ, ծծելով անոր յանկուցիչ, բայց ապականուած հեշտութիւնը։

«Օ՛ր օրի, նոր լուրերու համաձայն, ապշութեամբ կը տեղեկանայի թէ, թիւը չհամրուիր անշնանածներուն, զորս փոխած էր համբաւաւոր նշանածս, փոխն ի փոխ մէկուն ու միւսին յանձնուելով, քանի որ, իր մայրը ոճրագործ թոյլտուութիւնը ըրած էր իրեն՝ ամէն երիտասարդի հետ անխոստովանելի մատչելիութիւններ ունենալու, և ինք, սէրի կարօտովը նոր արթնցող կոյս հոգի, անգիտակից անմեղութեամբ, խաբուած էր ամէնէն, անոնց շռայլելով իր հոգիին ու մարմինին ամէնէն նուիրական ու մաքուր թերթերը, օր մը մէկուն ձօնելով զանոնք, օր մը միւսին, ի՛նք ալ խելայեղած՝ վերջապէս մէկու մը վիզին կապուելու ցնորական գաղափարականէն։

«Ամէնէն ըիրտ ու անպատիւ անցորդները, գեղերած էին իր շուրջը, ժամանակաւոր կենակցութեան մը մեղսաւոր դերակատարութեամբ, ու անոնց ամէնքն ալ լքած էին զինքը, փախչած իր քովէն, անմաքուր անցեալի մը տեսքէն խորշելով։

«Ասանկ որ, ալ հիմա անպատուութեան, ապականութեան անթերի մարմնացումի մը եղած էր ան, ուրկէ կը խորշէին առ հասարակ զինքը ամէն ճանչցողներ, և որուն կ'անդիտակցէի սակայն ես էն առաջ։

«Բնական է որ, չպիտի ուզէի ես մաքուր ճակատս անպատուութեամբ լղճուած կեանքի մը մեղսակցութեանը կապել, ու ես ալ իմ կարգիս, հաւատարիմ հետեւողութեամբը նախորդներուս, հարկադրուեցայ ետ ընել նշանս, մոռնալու համար վերջնապէս ամէն բան, առանց երբեք ձրի խղճահարութիւն մը ստեղծելու ինծի, իրմէ բաժնուելուս և ինքը լքելուս համար, որովհետեւ իրե՛նք էին որ անխղճորդ մոլորանքով մը քայքայած էին իրենց համար ապագայ երջանկութեան մը ամէն հաւանականութիւն, չնորհքով փեսացուի մը ընտրութեան մէջ։

«Ցաւով տեսայ սակայն որ, ինծի չա՛փ իսկ չցաւեցան, մեր բաժանումին համար, զոքանչս ու նշանածս, որովհետեւ տեսայ թէ, ալ վարժուած էին ադ կեանքին, ու անդամ մը սկըսած ըլլալով մոլորանքի ճամբան, իրենց համար զարմացուցիչ ոչինչ ունէր ադ տեսակ պատահականութիւնը մը։ Հոգ չէ՛, ուրիշի մը կրնային յաջող աչքերնին։— վարժուած էին ալ ատոր։

«Հիմա որ ամէն բան լմնցած է ինծի համար, ոչ մէկ կէտին կը ցաւիմ ասարկածաւոր անցքին, որչափ խե՛ղճ ան աղջկան վիճակին, որ մօրը յիմարական ու ոճրագործ ընթացքին երեսէն, ողբալի զոհ մըն է այսօր, իր հաղուագլուխ գեղեցկութեամբը ու ձիրքերովը։ — Բիրտ ու անգութ ձեռքով մը ցեխերուն մէջը գլխորուած չնչաւարտիկ ծաղիկ մը, որ չի կրնար աղատել ինքզինքը աղտեղի գարշութեանց լղրճումէն, ու օ՛ր օրի աւելի կը խորասուզուի անոնց մէջը, իր մաքուր մնացած թերթերուն անբծութիւնն ալ աղարտելով հետզհետէ։

«Մե՛ղք»։

×

Պատկերը ուրիշ խօսքի կը կարօտի արդեօք, ցոյց տալու համար բովանդակ կարկառուն երեւոյթը ան ահաւոր ոճիրին, որուն դերակատար կը հանդիսանան շատ մը մայրեր, իրենց դերագոյն փութաջանութիւն մը ընելով փեսացուի մը փնտռտուքը, և ատոր միջոց ընտրելով մեղաւոր թոյլտուութիւն մը՝ իրենց աղջկանը, համարձակութեան բոլոր սանձարձակութիւնովը խնայելելու հանդիպող երիտասարդին հետ, զայն իր էրկի ձեռք ձգելու գաղափարականէն։

Աս մոլեռանդութիւնը յաճախ ա՛ն աստիճան առաջ կ'երթայ որ, մայրերնոյն իսկ չեն քաշուիր ադ նպատակին մղելո՛ւ իրենց աղջիկը, զանազան ծածկախօսութիւններով զգացնելով անոնց որ, պէտք է բան մը ընեն, չարժին քիչ մը, օ՛ր առաջ էրկի մը գտնելու համար, ձեռքերնուն եկածը ընելով, և ամէն մօտութիւն ցուցնելով ամէն նոր երիտասարդի։

Եւ ինչո՛ւ համար, բոլոր ասոնք։— Օ՛ր առաջ իրենց աղջիկը մէկուն գլուխը հանելու համար, ի՜նչ տեսակ մէկը որ կ'ուզէ ըլլայ ան։

Ի՜նչ կ'ըլլայ սակայն հետեւանքը մայրերու աս տխմար փութաջանութեան։

Իրենց աղջիկը կը հետեւի իրենց կորստաբեր թելադրանքին, կը շռայլէ ամէն քմքնք ներկայացնող երիտասարդին, կը թեքերի անոր զանցքին շուրջը, կը բանայ անոր աչքը, խելքը կը գողնայ, կը հրապուրէ զայն, ու գէշ աղէկ միութեան կապ մը կը հաստատուի իրենց միջեւ,— բայց ո՞րչափ ամուր կ'ըլլայ բռնի կերպով փակցուած ադ կապը։— Հովի մը ուժէն փրթելու աստիճան։ Օ՛ր մը չէ օր մը, կը փչէ ադ հովը, ու սէրի, պաշտանքի, նուիրումի դիւրաբեկ թելերը՝ կը փրթին անմիջապէս, կը սասանին անոր ուժին առջեւ։ Դժուար է երեւակայել ան ատեն հետեւանքը՝ որ կը յաջորդէ աս յանցապարտ տգիտութեան։ Պատիւի բիւրեղը կը քայքայուի մէկ հարուածով, խայտառակութեան, անպատուութեան տեսարանները տխուր հանդիսաւորութեամբ մը կը յաջորդեն իրարու, ու ա՛լ մնաք բարով գեղեցկութիւն, պատիւ, աղջիկնութեան հրապոյր ու ամուսնութեան յոյս։

Կեանքի ինչ գեղեցիկ չէնքեր քայքայուած են մայրերու անիմաստ աս ագիտութեան երեսէն։

Ու գործին ամէնէն ողբալի կողմը ա՛ն է որ, աղջիկները, իրենց մօրը թելադրանքին հետեւելով, յաճախ խելք կը դնեն անանկներու՝ որոնք անկարելի է որ ամուսին դառնան իրենց, ո՛և է պատճառով։

Ու անգամ մը անունը աղարտուելէ ետքը, ուրիշի մը կապակցութիւնը ադ տեսակ կեանքի մը, կատարեալ պէս անկարելի կը դառնայ, որով ամուսին գտնելու համար եղած բոլոր ջանքերը՝ նպատակին ճիշդ հակառակը իրագործելու կը սահմանուին։

Խեղճ աղջիկները մոլորանքի ճամբու մըն է որ կը հետեւին մինակ, և բոլոր ասոնց եղրակացութիւնը կը յանգի ան ահաւոր ոճիրին, ան անվերակենդան մահացումին՝ որուն կը զոհուին իրենք, եղեռնական չհատակութեանը առարկայ դառնալով զոքանչ ըլլալու մարմաջովը տառապող մեղապարտ մայրերու։

Լեւոն Խաչատուր

ԳԱՍԱԿԱՆ

Սուրիոյ Նահանգին մէջ մէկ տարիէ աւելի տեւող քոլերայի համաճարակը, ողորմութեամբն Աստուծոյ և շնորհիւ Օգոստափառ Կայսեր՝ ձեռք առնուած առողջապահիկ միջոցներով վերջապէս անհետացաւ։ (1903 Հոկտ. 22էն ի վեր բոլոր Նահանգին մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահած)։

Քոլերան 1902 Հոկտ. 1ին Եգիպտոսէն Կազզէ (Երուսաղէմի Դարպ) անցաւ, ուր շրջակայ գիւղերով զոհեր տալէ քիչ յետոյ, երկու ճիւղի բաժնուելով, մին դէպ ի Եաֆա, ուր Նոյ. 3ին երեւցաւ. միւսն ալ Երուսաղէմի ճամբով Սալթ և Ամման երկարելով, Նոյ. 15ին Սաֆլունի Հանըմ գիւղը, 19ին Ամմանի կողմերը տարածուելէ վերջ, Նոյ. 27ին Դամասկոս եկաւ։

Առաջի ամիսներուն Մէջ թէ՛ Դամասկոս և թէ Ամմանի կողմերը սահմանափակ մնաց. 1903 Մարտի վերջերը նախ մօտակայ գիւղերը, քիչ յետոյ Սուրիոյ բոլոր Նահանգը վարակուեցաւ համաճարակէն։ Այլուր իր տեւողութեան շրջանը 4 ամիսէն աւելի չտեւելով հանդերձ, Դամասկոսի մէջ ճիշդ մէկ տարիի չափ մնաց. հոս այսչափ երկար ժամանակ տեւելուն պատճառները թուելէ առաջ հարկ անհրաժեշտ է այս քաղաքին նկարագիրն ընել, ճշմարիտ պատճառները երեւան բերելու համար։

Դամասկոս՝ Անթի Լիպան լեռնաշղթային վերջին ճիւղն եղող (ձէպէլ Արպայէն) Քառասնից լերան ստորոտը 50 քառակուսի մէթրէ աւելի յատակա-

Տան չքեղ կառքի մը գալուստը, անակնկալ իրաքանչիւր պատճառեց Արդուկող կնոջ, որ երբ դրան առջեւ ելլելով համր կառապանը տեսաւ, չը կրցաւ յուզումը զսպել, անմիջապէս մոռցաւ քանի տարուան անցեալը ու այն երջանիկ օրերը երբ դեռ երիտասարդ էր ինք, Պետրոսի նման նախանձելի հոգեզաւակ մը ունէր ու սոյն այս կառապանը կուգար զինք Օր. Շարամովի ապարանքը հրաւիրելու։ Ասոնց ամէնքը վայրկենաբար եկան անցան տարեց կնոջ մտքէն՝ որ չկրնալով արցունքը զսպել, արտասուաթոր աչքով ներս հրաւիրեց կառապանը։ Այս վերջինը թէեւ համբ, բայց չատ ճարտարօրէն կրնար բացատրել միտքը և հասկցուց Արդուկողին թէ, օրիորդին հրամանով եկած է զինքը տանելու համար։ Մաքրիկ հանըմ երկար բացատրութիւններ չպահանջեց, արդէն բնական փառասիրութիւն մը ունէր, որ երկար ժամանակէ ի վեր գոհացում չէր գտներ. սպասուհիին հրաման ըրաւ որ ուրթ եկէ Աբրահամի ու ինք վեր ելլելով պատշաճապէս հագուելու պատրաստուեցաւ։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՖԱՍԻՄ 296

ԿՆՋՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ՎԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ

(Քսան տարի եսքը)

Զ.

Երկու նշանածներուն՝ իրենց վաղեմի կառապանին ընծայած արտակարգ յարգանքը, անմոռնալի տպաւորութիւն ըրաւ ամբողջ ծառայողներուն վրայ, որոնք սեղանայարդարին հրահանգով սկսան միահամուռ ծափահարել։

—Ասանկ կ'ուզեմ, կը պօռար Սարգիս չարունակ խմելով, ասանկ ուրախ, զուարթ ըլլալու ենք ակէ ետք։

Խրախճանութիւնը տեւեց մինչեւ իրիկուն, թէ՛ երկու ընտանիքներուն և թէ ծառայողներուն մէջ, որոնց խընդութիւնը չափ, սահման չունէր։

Հետեւեալ օրուընէ իսկ խորհրդակցութիւններն սկսան հարսնիքի պատրաստութեան նկատմամբ։ Երեք տիկինները գլուխ գլխի տուած, ցուցակը պատրաստեցին գնուելիք իրեղէններուն, չարունակ յաւելումներ ընելով անոնց վրայ։ Տիկին Շարամով միշտ կը խորհէր Միանձին չատ ծախսի ենթարկելէն, և երկրորդական տեսակէ օժիտներ պատրաստել կը յանձնարարէր, վստահ ըլլալով որ իր տունը հարս գալէ ետք անոնց ամէնքը պիտի կորսնցընէին իրենց այժմէութիւնը ու աւելի լաւագոյնները պիտի պատրաստուէին այնչափ սիրուած հարսին համար։ Վարժուհին կը կռահէր իր միլիոնատէր խընամին մտադրութիւնը, բայց քանի որ Սիրարփիին մայրը միմիայն օժիտի համար երեք հազար ոսկի ղրկած էր, չէր ուզեր այն գումարը խնայել ու բարերարին կամքին հակառակ գործել։ Շարաթէ մը հազիւ աւարտեցան երկու կողմի պատրաստութիւններուն ու գնուելիք առարկաներուն ցանկը զոր Սեփոնի մեծ զաւկին ղրկեցին Բարիզ, պատուիրելով որ առաջնակարգ տեսակէն գնէ ու օր առաջ ղրկէ։

Միւս կողմէ սկսան ներքին պատրաստութեան. Շարամովները ազգականներ ու ծանօթներ ունէին կովկասի այլեւայլ քաղաքներուն և գլխաւորաբար Թիֆլիզի ու Պաքուի մէջ։ Մասնաւոր զեկուցագրերով անոնց հաղորդեցին Յակոբիկի նշանուելին ու մօտակայ հարսնիքը։ Թէեւ Մելինէ ու տիկին Շարամով անգամ մ'ալ ոտք չէին կոխած Պաքու, սակայն նաւթաղորները կը բանէին իրենց սովորական ընթացքով և Յակոբիկ չափահաս ըլլալէ ետք տարին մէկ քանի անգամ կ'այցելէր այն տեղուանքը, հետեւաբար Շարամովորդիի նշանտուքը կարեւորութենէ զուրկ չէր այն կողմերուն համար, ուրկէ տասնեակներով բարեկամներ, ազգականներ Շարամովները յարգողներ, պատրաստուեցան հարսնիքի ներկայ գտնուելու։

Այս կարգադրութիւնները Մելինէի ձեռքով կ'ըլլային, որ եղբօրը համար այնչափ մեծ թուով մարդ հրաւիրած ատեն կը ցաւէր որ զաւակը սրտանց մէկը պիտի չունենար հօրը կողմէ, որ ներկայ գտնուէր հարսնիքին ու բարեմաղթութիւն մը ընէր։ Այս պարագան խիստ ծանր կ'աղդէր սրտին և խղճահարութիւն կ'ազդար, Սիրարփիին որբի նման հարս ըլլալը երեւակայելով։ Իր այս խղճահարութիւններուն մէջ, օր մը արդուկողը յիշեց Մելինէ, Պետրոսի մայրաքիրը Մաքրիկ հանըմը, զոր հարսնիքի հրաւիրելով, դէթ աղջկանը հօրը կողմէ մէկը հրաւիրած կ'ըլլար։ Այս գաղափարը մէկ քանի օր շրջան ըրաւ մտքին մէջ և ո՛և է անտեղութիւն չնըշմարելով՝ որոշեց հրաւէրը ուղղել։

Պետրոսի փախուստէն ի վեր սակայն յարաբերութիւնները դադրեցուցած էին արդուկող կնոջ՝ Մաքրիկ հանըմի հետ, որ թէեւ մէկ քանի՛ անգամ այցելած էր իրենց, բայց անկէ ետք պարագաներու բերումով այլ ուս առիթ չէին ունեցած տեսակցիլ քսան տարիներէ ի վեր։ Մելինէ՝ առանց ինքզինքը յայտնելու՝ մասնաւոր նամակով մը՝ ժամանակին՝ Մաքրիկ հանըմի իմացուցած էր Պետրոսի սպանուելն ու Բարիզի դրամատուններէն մէկուն մէջ ունեցած մէկ քանի հազար ոսկին, զոր արդուկողը, իր ճարպիկութեամբ ու արտակարգ աչքացութեամբ յաջողած էր ձեռք անցընել։ Արդէն ինք բաւական ունեւոր կին, Պետրոսի ժառանգութիւնն ալ կրցած էր օգտակարապէս գործածել և հիմա գործէ քաշուած՝ եկամուտներուն չնորհիւ անվրդով կեանք մը կը վարէր իր այս առաջացած տարիքին մէջ։ Պետրոսի անակնկալ փախուստը միշտ առեղծուած մը մնացած էր խեղճ կնոջ համար, որ չէր կրցած խելք հասցնել անոր գաղտնիքին և կը զարմանար թէ երբ Օր. Շարամովի նման միլիոնատէր աղջկան մը հետ ամուսնանալու հաւանականութիւնը ունէր, ինչո՞ւ չէր ուզած օգտուիլ առիթէն ու անբացատրելի փախուստով մը հետքը անյայտացուցած էր։

Պետրոսի սպանութեան գոյժն ըստանալէ ետք ալ աւելի մտատանջութեան մատնուած էր արդուկող կինը, ինք արդէն գիտէր հոգեզաւակին նիւթական անապատ կացութիւնը։ արդէ՞նպէս կրցած էր այնչափ մեծ գումար մը պահել դրամատան մէջ երիտասարդը՝ որ հինգ փարայ չունէր և իրմէ կ'ստանար գրպանի ծախսը։ Ասոնք կնճիռներ, գաղտնիքներ, առեղծուածներ էին Մաքրիկ հանըմի համար, որ երկար ժամանակ չարչարած էին անոր միտքը առանց արդարացի լուծում մը գտնելու։ Հիմա սակայն ժամանակին հետ մոռացութեան մատնուած էին այն հին խնդիրները որոնք մասնաւոր առիթներու մէջ միայն կը յուզուէին Արդուկող կնոջ մտքին մէջ։

Մելինէ՝ Մաքրիկ հանըմը հարսնիք հրաւիրելէ առաջ, որոշեց տեղեկութիւն ստանալ անոր նկատմամբ և իր տաներէցին չնորհիւ հասկնալով ամէն բան, օր մը համր կառապան Աբրահամը ղրկեց բնակարանը որ երթայ Մաքրիկ հանըմը իրենց բերէ։

գիծով դաշտի մը վրայ հիմնուած, ծովէն 680 մէթր բարձր, չորս կողմը պտղալից ծառեր, նոճիներ ու բերրի պարտէզներով շրջապատեալ, Գէյրութ, Համա, Հալբան և Միւզէյրիպի հետ երկաթուղիով կապուած 250,000 բնակիչով մեծ և հին քաղաք մըն է։ Տուները իրարու վրայ և մէջ մէջի. փողոցները խիստ նեղ շինուած են։ Տարիէ անուանով 1—2 կանգուն լայնք, 3—4 կանգուն բարձր, վրանին գոց, երբեմն դուռով և երբեմն առանց դուռի մուտքերով փողոցներ շատ են. սոնք անել փողոցներ են, ներսը ծուռ ու մուռ ճամբաներ և մանուածապատ դարձուածքներով։ Անծանօթ մը երբեք մտքէն չի կրնար անցընել թէ ներսը 40—50 և կամ ալ աւելի տուներ կան։ Կենսատու արեգական ճառագայթները թերեւս մինչեւ ցայսօր չեն համարձակած այս նեղ ու ծուռիկ մուռիկ ծակերէն ներս մտնել. կան շատ տուներ որոնք նոյն ճակատագիրն ունին, տանիքը ելնել հարկ կ'ըլլայ արեւուն շնորհքը վայելելու համար։ Բոլոր շէնքերու տանիքները առանց կղմինտրի հողով ծածկուած են։ Անձրեւի ժամանակ փողոցներու լճացեալ ցեխերու և մնանկենական աղտեղութեանց ըսելիք չկայ։

Մնդրոյ առաւօտեայ եղող համաճարակի բուն իսկ աներեւութեան պատճառին գանգ. ջուրը՝ Դամասկոսէ 40 քիլոմէթր դէպ ի արեւմուտք Զիւպանի դաշտէն բխող Պարտտա անուն գետը իր ճիշդ կէս ճամբան Այշեն Ֆիչէ գետակն ալ իր հետ առնելով՝ կրկին նոյն անուամբ Դամասկոս կը մտնէ արեւմտեան կողմէն, հինգ ճիւղերու բաժնուած։ Այս ճիւղերէն մէկուն ընթացքը քաղաքի մակերեւոյթէն 2—3 մէթր ցած ըլլալուն, բոլոր աղտեղի ջուրերը, կոյուղի հայլն իր մէջ ձգուած է, հեռեւաբար անգործածելի է. սա ճիշդ քաղաքին կեդրոնէն կ'անցնի, և դայն երկու մասի բաժնելով արեւելեան կողմէն դուրս կ'ելլէ։ Ամենու և տնական պէտքերու համար գործածուած ջուրը մնացեալ չորս ճիւղերէն առնուած է։ Այս ջուրերն ալ անմաքրութենէ զերծ չեն, ինչ որ գայմագամ Մօիս պէյ հաստատած է։

Ջուրը քաղաք մտնելէ և տուներու փողոցներու մէջ բաժնուելէ վերջն է որ դիւղոյն և քնողը կը գարշի ուժգ մը առնելէ՝ առաջ իր ծարան յաջողելու համար։ Մանաւանդ մանրամասնութեան. գրեթէ բոլոր տուներ (պահրա) ըսուող աւազաններ ունին իրենց բակին մէջ, ջուրը՝ մէկ տան աւազանը մտնելէ և գործածուելէ վերջ դրացինին և կամ մէկ քանի տուն վար ուրիշ տան մը աւազանը կը վազէ, ակից ալ ելնելով ուրիշի մը և այսպէս յաջորդաբար տունէ տուն կը հոսի, կան նաեւ թաղեր ուր՝ ջուրը վրան բաց առուի ձեւով մէկ քանի հարիւր տուներ բարեւելէ և իրենց բոլոր պէտքերը հոգալէ վերջ ասոնց լուացարաններու՝ խոհանոցներու և չեմ գիտեր ինչ տեղերէ հոսող ճէնճոտ ու կեղտոտ ջուրերն ալ հրաւիրելով կուգայ վազել հրապարակներու՝ սրձարաններու և տուներու պարհաններու մէջ, օտարական մը առանց կասկած մը ունենալու տեղացիներուն նման անորոգակալ պիտի խմէ և ինչ է խմածը. այդ մի հարցունէք։

Այս ջուրերէն դատ Դամասկոս հորի և ակի ջուրեր ալ ունի։ Այս վերջինները թուով չորս, իսկ հորերը շատ են։ Ակերու ջուրերուն մէջ ալ թէեւ կան այս չարաճճի միքրօպներէն, սակայն տեսակէն 1-3 և թիւերին 120-800 է, իսկ հորերու ջուրերուն մէջ 2-5 տեսակ և 500-1500 հատ են թէեւ, սակայն(Մէյսան)կոչուող թաղի հորերու ջուրին մէջ 9 տեսակ և 3000 հատ գտնուած են՝ (միշտ մէկ կրամ ջուրի մէջ) Նոյն թաղի կոյուղիները հորերուն խիստ մօտ գտնուելուն պատճառաւ։

Աւելորդ է այլեւս Դամասկոսի համաճարակին այս ասիճան երկար տեւելուն պատճառները ձեզ երկար բարակ բացատրել, յայտնի է արդէն որ քոլէրայի միքրօպներու փոխանցման և ճարակման ամենազլխաւոր ու մենակ միջոցը ջուրն է, ուստի երբ հոս կրկնութեան եղեմ գլուխիդ ցաւցուցած պիտի ըլլամ։ Զի մառնանք սակայն յիշելու թէ գրեթէ վեց ամիս առաջ կայսերական Իրատէով Օսքթ. Թէյֆի փաշայի նախագահութեան տակ Դամասկոս եկող Առողջապահական մարմինը ջուրի կենսական հարցը նկատողութեան առած՝ զայն տարրալուծած և անոր հակառողջապահիկ վիճակը մատնանշող ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցած է տեղւոյս լուսամիտ ու դրօծն կուսակալ Վեսմ. Նազիմ փաշայի, յորմէ յետէ որոշուած է 30000 ոսկի ծախքով Այշեն Ֆիչէ գետակը երկաթ խողովակներու միջոցաւ քաղաք բերել տալ, և ուրեմն եմ յայտնելու թէ այս որոշումը հաստատող կայսերական Իրատէն եւս շնորհուած է, աշխատութիւնները մօտ ատենէն պիտի սկսուին և շնորհիւ Վեհափառ Սուլթանին՝ ասկէ ետք Դամասկոս խպառ զերծ պիտի կրնայ մնալ ասանկ պատուհասներէ։ Ծանարական ու տեղացի, այլեւս այս ապարատ ջուրէն կուչտ ու կուռ խմելով ինչպէս ամէն անգամ այս անգամ եւս բիւր օրհնութիւններ պիտի ընեն նորին Կայսերական Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։

Դամասկոսի Առողջապահական խորհրդոյ անդամ

ՏՕԲԹ. ԵԱԿՈԲ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊՈՏԱՄԽԱՆԸ

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂՈՔԸ

Սոյզ աղբիւրէ առնուած տեղեկութեան մը համեմատ, Ծ. Արեւելքի կացութիւնը ներկայ պարագային մէջ հետեւեալն է.—

1. Ռուսիա պատրաստուած է իրական զիջումներ ընել Ճաբոնի բոլոր պահանջումներուն ի մասին Քորէայի։

2.— Ռուսիա պիտի ճանչնայ Զինաստանի Վեհապետական և ուրիշ Տէրութեանց բոլոր դաշնադրական իրաւունքները Մանչուրիոյ մէջ։

3. Ռուսիա բոլոր այս զիջումները գրի պիտի առնէ Դաշնադրութեան մը ձեւին տակ։

4. Ռուսիա ո՛չ մէկ պարագայի մէջ պատերազմի նախաձեռնարկը պիտի չըլլայ, նոյն իսկ եթէ Ճաբոն գրաւէ Քորէան։

Վէճին այս համառօտ կերպարանքը առաջին ակնարկով մը կը թուի վերջացնել տագնապը և ապահովել տեւական խաղաղութիւնը։ Բայց դժբախտաբար բուն կացութիւնը ասով չի պարզուիր։ Ճաբոնի վերջին Ծանուցագրին Ռուսական պատասխանը թէեւ գոհացում պիտի տայ բոլոր այդ պահանջումներուն, բայց անոր մէջ կան շատ մը մէջէ մէջ յօդուածներ, որոնցմով համրուած են Մանչուրիոյ մէջ բոլոր ռուսական շահերը։ Թոքիոյի մէջ ընդհանուր տպաւորութիւնը ա՛յն է թէ երբ պատասխանը հասնի, անգոհացուցիչ պիտի նկատուի անիկա։

*** Աւստրիոյ մէջ հանրային կարծիքը Ռուսիոյ նպաստաւոր է Ծ. Արեւելեան տագնապին մէջ։ Վիեննայի թերթերը կ'ըսեն որ եթէ Ճաբոն յամառի Մանչուրիոյ մասին իր պահանջումներուն մէջ, և պատերազմ առաջ բերէ, ուրիշ մէկ-երկու Տէրութեանց (Անգլիա և Ամերիկա) շահուն հետ այդպէս գործած պիտի ըլլայ, այնպէս որ այդ Տէրութիւնները պատասխանատու պիտի ըլլան, քանի որ Ռուսիա չի կրնար թողուլ Մանչուրիան։ Պատերազմը Ճաբոն պիտի սկսի, որովհետեւ տարակոյս չկայ թէ Ռուսիա պիտի չսկսի։ Կալիցիոյ թերթերը կը գրեն թէ Վարշաւայի խնայողական պանքան դրամաւանդ ձգողները ամէնքն ալ կը փութան եւ առնել իրենց դրամները, որովհետեւ զրոյց տարածուած է թէ Ծ. Արեւելքի պատերազմին համար պիտի գործածուին։ Բանի մը հարիւր հազար ռուպլ Պանքային քաշուելէ վերջ, Վարշաւայի թերթերուն մէջ պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ, յայտարարող թէ Ինայողական Պանքային կանոնագրին Բ. յօդուածը լիովին կ'երաշխաւորէ Պետութեան կողմէ բոլոր աւանդ դրուած դրամները, զորս Պետութիւնը չի կրնար իւրացնել ո և է պատրուակաւ։ Այս զեկոյցը քաջալերական ազդեցութիւն ունեցաւ, և խուժումը դադրեցաւ։ Ռուսական Լեհաստանի ուրիշ մասերուն մէջ ալ նոյնօրինակ արարք մը տեսնուեցաւ, կ'ըսեն Վիեննայի թերթերը։

*** Ռուսիոյ արքունական կեանքը խաղաղութեան նպաստաւոր ընթացք մը ցոյց կուտայ։ Ռուսական արքունիքին հղանակին յարմար առաջին Պարահանդէսը տեղի ունեցաւ Բ. օր Զմեռնային Պալատին Նիքոլա Սրահին մէջ։ Զորս հազար հրաւիրագրեր ցրուուած էին։

*** Բեթերսպուրգէն և մօտակայ պահակաղօրքերէն կամաւորներ այս վերջին օրերս Ծ. Արեւելք մեկնեցան։ Պատերազմին ժամանակ պէտք ըլլալիք բոլոր հրամանին այս պահուս պատրաստ է. բոլոր թնդանօթներն ալ արդաւարուած են։

*** Ռուս տեղական Տիքոնով Շրթ. օր Բեթերսպուրգ ժամանեց Աղեքսէվ ծովակալէն կարեւոր թուղթերով։ Թայմզ կ'ըսէ թէ ամէն պարագայի մէջ կը յուսացուի թէ պատերազմի յայտարարութիւնը կրնայ յետձգուիլ Մարտ ամսուան։ Ռուսիա ամէն օր 480,000 ֆր. ծախք կ'ընէ Ծ. Արեւելքի դէպքերուն և զօրահանութեան համար։

*** Լիվբուլի առեւտրական սենեակը յիշատակագիր մը տալով արտաքին գործոց Նախարարութեան, կը բողոքէ Ռուսիոյ ոտնձգութիւններուն դէմ Մանչուրիոյ մէջ։ Կը յայտարարէ թէ չինական կառավարութիւնը 1861ին Նիուչուանկը բացած էր արտաքին վաճառականութեան առջեւ, և անկէց ի վեր ալ 33 չինական նաւահանգիստներ բացուած են, Նիուչուանկը վերերորդ ըլլալով։ Ասիկա մեծապէս նպաստեց Անգլիոյ առեւտրական ձեռնարկութիւններուն, և անգլիացի վաճառականները ուրիշ ամէն օտար վաճառականներէ աւելի շահ ունին հոն։ Բայց յորմէ հետէ Ռուսք տէր եղան արեւմտեան և արեւելեան Չինաստանի մաքսատուներուն, իրենք կը դնեն մաքսերը, և իրենք կը հաւաքեն, վաճառականութիւնը վնասուած է։

*** Փետր. Չէն սկսեալ ամէն վաճառաբերձ կառախումբի երթեւեկը դադրեցաւ անդրսիբերիական երկաթուղիին վրայ, որպէս զի գիծը յատկանայ միմիայն զինուորական փոխադրութեանց։

*** Ռուսիա անցեալ օր 20,000 թոնս չինական հանքածուխ գնեց։ 30,000 թոնոյի ալ նոր ապպրանք մը բրաւ։

*** Միջերկրականի ռուսական նաւատորմին մնացած են միայն երկու մարտանաւ։ Միւսները Ծ. Արեւելք մեկնած են։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ. — Մէկ տարի առաջ Մր. Գլէդսթըն Դաւ. լիճը 130 ձայնի մեծամասնութիւն մը ունէր Երեսփ. Ժողովին մէջ և կրնար վստահիլ համասեռ կուսակցութեան մը։ Ընդհակառակն Ազատական կուսակցութիւնը միշտ երկպառակ էր, և շատ դժուար պիտի ըլլար անկէց դաշինք մը կազմել։ Այսօր ամէն բան փոխուած է, շնորհիւ Մր. Չէմպրլէնի։ Միութենական կառավարութիւնը այսօր միմիայն 100 ձայնի իրական մեծամասնութեան մը վրայ կրնայ յոյս դնել։ Իր կուսակցութիւնը երեք խումբի բաժնուած է. ծայրայեղ մաքսապաշտներ՝ Մր. Չէմպրլէնի պէս, Ազատ-Փոխանակութեան ջատագովները, որոնք սակայն պատրաստ են ընդունելու Մր. Պալֆուրի առաջարկած թեթեւ մաքսերը, և վերջապէս բուն Ազատ-Փոխանակութեան պաշտպանները առանց ո և է վերապահումի։ Գալով Ազատական կուսակցութեան բոլորովին վերակազմուած է։ Մայիս 15էն ի վեր տասներեսս մասակի ընտրութիւններ տեղի ունեցան, այսինքն ա՛յն օրէն ի վեր երբ Մր. Չէմպրլէն կը ծանուցաներ իր մաքսապաշտ քաղաքականութիւնը և կ'առաջարկէր թողուլ Ազատ Փոխանակութիւնը։ Այդ ընտրութեանց արդիւնքը աւելցուց Ազատականներուն ձայները։ Լորտ Ռոզպէրի և Սըր Հ. Ֆ. Պանրրմէն, որոնք հարաւ-փրիկեան պատերազմին ժամանակ բաժնուած էին, այսօր միացած և հաշտուած են, և երկուքն ալ պատրաստ են պաշտօներ ընդունիլ Դաշնիքի մը մէջ, որուն նախագահը ըլլայ Լորտ Սրէնսը։ Ուստի կատարեալ ներդաշնակութիւն մը կը տիրէ Ազատական կուսակցութեան ծոցին մէջ որ դրամական կարեւոր ոյժեր ունի ընտրական պայքարի անգին ծախքերուն տակալու։ Խնդիրը արդի Խորհրդարանին լուծման մը վրայ է, որ կը կարծուի թէ պիտի չուշանայ։ Փորձառու խորհրդարանական խմբագիր մը կը յայտարարէ թէ Երեսփ. Ժողովը պիտի լուծուի Մարտ ամսուն։

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ. — Լուսաբեր թագաւորական վաւերացուց արքայական յանձնաժողովին տեղեկագիրը, որ կը վերաբերի պատերազմական նախարարութեան վերակազմութեան։ Նոյն Յանձնաժողովին Խորհուրդին համաձայն կառավարութիւնը որոշեց Լուսաբեր Թագաւորին հաստատեցնել Զինուորական Խորհուրդ մը հաստատել նման այն Խորհուրդին, որ կայ արդէն Մովային Պաշտպանութեան մէջ։ Անգլիական բանակին մէջ վերին հրամատարի պաշտօնը, զոր կը վարէր Լորտ Ռոպէրթս, ջնջուեցաւ։ Նոր պաշտօն մը պիտի հաստատուի ընդհանուր քննիչի անունով, որուն գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ աչքէ անցընել ամբողջ Անգլիոյ զօրքերը, և անոնց արժէքը գիտնալ։

*** Լորտ Ռոպէրթս հանգստեան պիտի կոչուի, և ընդհանուր քննիչի պաշտօնին պիտի կոչուի Լուսաբեր Թագաւորին եղբայրը, Քոնոթի դուքսը։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՍՊԱՆԵՐ ՍՊԱՆՈՒԱԾ. — Ափրիկէի արեւմտեան ծովեզերքէն Լիվրբուլ եկող չոգենաւ մը կը պատմէ թէ Զուլուկուրուն իր մեկնելէն քիչ առաջ անգլիական զինուորական կեդրոնը լուր հասաւ թէ ընիկները սպանած էին երկու անգլիացի սպայ Պասայի մէջ։ Անմիջապէս արշաւախումբ մը կը պատրաստուի յանցաւորները պատժելու համար։

ԾՆՈՒՆԴՆԵՐԸ Գերմանիոյ մէջ երթալով կը պակսին, ինչ որ կը ցուցնէ այդ երկրին ընկերային և անտեսական պայմաններուն անգոհացուցիչ վիճակը։ 1870էն 1880 ծնունդներուն թիւն էր 40.7 առ մէն մի հազար բնակիչ, հետեւեալ տասնամեակին մէջ 38.2ի իջաւ. և 1890էն 1900 37.4։ 1903ին Պէրլինի մէջ ծնունդներուն թիւն էր 49,000, մինչ դեռ 1901ին 52,259 էր։

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԵՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ. — Ֆրանսայի զանազան գաւառներեն եպիսկոպոսները այժ կուսան Բարիզի և Ռէնսի արքեպիսկոպոսներուն, որոնք բողոքած էին կրօնական արտօնեալ միաբանութեանց ուսուցչական իրաւունքին կապտուելուն դէմ։ Այս օրինագիծը մինչեւ Փետր. 15 Երեսփ. Ժողովին օրակարգը պիտի անցնի։ Հակակրեր թերթերը կ'սառաջարկեն կառավարութեան՝ բոլոր բողոքող կղերականներուն թոչակները կտրել։

ՐՈՄԱԿԸ. — Ցնվ. 30ին Նիւ-Եորքի և Նոր Օրլէանի Սակարաններու մէջ տիրող իրարանցումը գրեթէ բնաւ տեսնուած չէր սակէց առաջ։ Գիները շարունակ կը բարձրացնէին և պատրաստ բամբակի վրայ գնում ընողներուն կացութիւնը երթալով վատնգաւոր կը դառնայ։ Պէքսթրը և Ընկ., որ 500,000 տոլարի դրամագլուխ մը և Միացեալ Նահանգաց մէջ 126 մասնաճիւղ ունի. 200,000 տոլար կորսնցուց վերջին օրերուն։ Նոր Օրլէանի Սակարանին մէջ Նորոնները կ'ըսեն թէ այդ Ընկերութիւնը վերջին երեք ամիսներուն օրը 100,000 տոլար կը կորսնցնէր շարունակ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹԻՊԷԹ. — Կուրուի մէջ Անգլիացւոց դէմ համախմբուած զօրքերուն թիւն է 4000։ Հազարէ աւելի զանազան բազմարուածեան հրացաններ ունին։ Ֆարիի մէջ Թիպէթցիք ունին երկու խոշոր թնդանօթ որոնք մինչեւ 4—5 մղոն հեռուէն կրնան կրակ ընել։

*** 100 նոր հեծեալ անգլեւնդիկ հեռաւակաղօրք Շուսպի հասան, Թանկ կիրէէն անցնելու համար։

250,000 ՖՐ.ի ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Լոնտոնի Մէթրոբոլ օթէլին մէջ 10,000 անգլ. ոսկիի գողութիւն մը պատահեցաւ։ Դուռարը կը վերաբերի Օրքէյրոցի կալուածատիրոջ մը, որ Լոնտոն եկած էր իր գաւառին մէջ կալուածի մը գնման պաշտօնական գործողութիւնը աւարտելու համար։ 10,000 անգլ. ոսկի ալ պիտի վճարէր։ Այս դուռարը նախընթաց օր Անգլիոյ Պանքային դանձեց՝ իւրաքանչիւր 1000 ոսկինոց տասը պանքնօթ, և զանոնք փոքրիկ գրասենեակի մը մէջ ճաքէթին ներքին գրպանը դրաւ։ Այս պահուս կ'երեւի թէ Լոնտոնի պանքաներուն մօտ գողութիւն ընող խումբի մը անդամները կրուած են, և գողցուողը կը յիշէ թէ պանքայէն դուրս ելած ատեն լաւ հագուած մէկու մը դարնուեցաւ, որ հազար ներողութիւն խնդրեց իրմէ չատ քաղաքավարութեամբ, և երկարօրէն, անշուշտ որպէս զի աղէկ միտքը պահէ դիմագիծերը։ Օթէլ դառնալով իր դրամը յանձնեց պանդոկապետին որպէս զի օթէլին դրամարկղին մէջ դնէ։ Միւս առաւօտ գումարը ետ առաւ, սենեակ գնաց և հարեց։ Յետոյ միտքը եկաւ որ պիտի ածիլուէր, և անուշադրութեամբ գրպանակը գրասեղանին վրայ թողուց, յետոյ սենեակէն դուրս ելաւ և կրկին փականքով գոցեց զայն։ Սափրիչին խանութէն դառնալով, Թղթապանակը նոյն տեղը գտաւ, բայց երբ ուզեց անգամ մը տեսնել իր պանքնօթները, նայեցաւ որ անոնք անյայտ եղած էին։ Դրան վրայ կոտրածի նշան բնաւ չկար, և դուռը միշտ գոց էր։ Գողը անշուշտ կեղծ բանալիով գործ տեսած է։ Բայց որովհետեւ բան սովորութեան, պանքնօթներուն թիւերը արձանագրուած են, կը յուսացուի թէ ճարտար գողերը իրենց օձիքը ձեռք պիտի տան։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԷԼԿՐԱՏ, 3 Փետր. — Կրուիլի դանիրը հրաժարեցաւ և երէկ վատահութեան խընդիր յարոյց արմատական ակումբին առջեւ։ Վարչապետը ետքը թագաւորին մօտ գնաց տեղեկագիրը տալու։ Արմատական ակումբը կէսօրէն վերջ պիտի տայ իր որոշումը։ Հաւանական է որ դանիլեանը վերակազմուի Բասիլի կուսակից մէկ քանի արմատականներէ։

— Արմատական ակումբին առջեւ կառավարութեան ըրած յայտարարութիւնը կը հաստատէ թէ կառավարութիւնը այլ ևս չի կրնար աշխատիլ մեծամասնութեան հետ, առ ի չգոյէ կարգապահութեան։ Արմատական ակումբը որոշեց կարելի եղածը ընել, օգնելու համար կառավարութեան։ Տագնապը մէկ քանի օրէն միայն պիտի վերջանայ։ Վարչապետը արտօնութիւն ստացաւ Աքսելչինսկին խնդրելու որ երկու ամսուան առժամեայ ելմտացոյցը քաշէ։

ՀԷՆԻՆԵԼ. — Երէկ իրիկուն իշխանական պալատին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Սերպիոյ արտասովոր պատուիրակ դնդ. Տրակաչէվիչի։ Շատ սիրալիր բաժանմունք արտասանուեցան։ Դնդ. Տրակաչէվիչ Տանիլօ պատանդանին Ա. կարգն ստացաւ։

ՊԷՐԼԻՆ. — Սուաքոքմունտ հասաւ գերմանական Հարաւ. Ափրիկէ զինուորատանող շոգենաւ մը։ «Հապիխդ»ի հրամանատարը կը հեռագրէ թէ Վինտհոքի և Օքսանճայի պաշարումը վերցաւ և Հէրերոներու գլխաւոր բանակատեղին վրայ յարձակում եղաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Այսօր հրատարակուեցաւ Նոր Կապոյտ Տետրակը։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Արտաքին գործոց Նախարար Կոմս Լամստորֆ ծանոյց դեսպաններուն թէ Մ. Վիդդէ միայն պաշտօն ունի առեւտրական դաշնագիրներ կնքելու Ռուսիոյ կողմէ։

ԲԱՐԻԶ. — Այսօր ալ շեշտուեցան խաղաղութեան ի նպաստ տրամադրութիւնները։ Սակարանին մէջ նորէն բարձրացան արժեթուղթերու գիները։

— Բեդերսպուրգէն կը հեռագրեն որ եթէ Ճաբոնի հետ պատերազմ ծագի, Ռուսիոյ պատերազմական նախարարը անձամբ պիտի հրամայէ ցամաքային բանակին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1904 22/4 Ցունվ. Հինգշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ձերմակ Առաջին օրան	37-37½ փարա
Մախլութ »	36 »
Սէրթ էֆսթրա, օրան	36-37 փր.
» միջին տեսակ	33-34 »

Այսօր ժամանեց Բումէլի 1 վագոն ցորեն մախլութ օրան 35—36 փարա։

Այսօր ժամանեց 6 վագոն ցորեն Անատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրմա Ա. պարկը 76 ղր.
» » Բ. և Գ. » 71-73 »

ԹԵՓ

Օրան 18 փարա։

ԳԱՐԻ

Բէօստէնեէ 11¼ ղրշ. գրիւը
Բումէլի 10¾ »

ՄԻՍԻՐ

Օրան 21-22 փարա ագարմա։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ Բ. Դուռը երթալով, այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ֆէրիա փաշայի։

ՍԱՐՄՈՒՍԱԳԼԷԻ (Սըվազ) վարժարանին չինութեան կայս. Ֆէրմանը Պատրիարքարանի Ա. գործակատարութեան միջոցաւ յանձնուեցաւ Պատրիարքարանի, որ զայն իր տեղը ղրկեց։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵԷՆԻՔ գիւղին մէջ 456 դրուշ. հաւաքուելով ղրկուած է Պատրիարքարան, իբր Ցիսուս Մանուկի նուէր։

ԱԲՐԱՀԱՄ Եպիսկ. Մամիկոնեան խնդրած է Պատրիարքարանէն որ, իր կրած ապաշխարանքը բաւ համարուելով պատարագելու արտօնութիւն տրուի, քանի որ պատրաստուած է քանի մը օրէն Սիս մեկնիլ, ուր կոչուած է Ս. Կաթողիկոսէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ մէջ երէկ 45 հատ նշանախօսութիւններ կատարուեցան։ Մինչդեռ անցեալ տարի Ս. Սարգիսի շաբթուն հաղիւ 26 հատ նշանախօսութիւն կատարուած էր։

ՄՈՒՇԻ Ս. Աղբերիկ վանուց միաբան Տ. Մխիթար վրդ. Հայրենեաց Դեկտ. 27ին վեց օրուան հիւանդութենէ մը յետոյ վախճանելով, օծման և թաղման կարգը կատարուած է նոյն վանքին մէջ, շրջակայ գիւղերու եկեղեցական դասուն ձեռամբ և ժողովրդական մասնակցութեամբ։ Տիրող սաստիկ ցուրտը և բուքը անտանելի ըլլալով, Պատր. Փոխանորդը չէ կրցած ներկայ գտնուիլ։

Իսկ Դեկտ. 31ի առաւօտուն՝ Բաղէշի կուսակալ Հիւսնի պէյի մահուան դայժը Մուշ հասնելով, Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ Ծ. Վ., Տ. Վարդան վրդ.ի հետ, որ գործով քաղաքը կը գտնուէր, անմիջապէս ցաւակցական այցելութիւն տուած է տեղւոյն Վսեմ. կառավարիչին և զինուորական հրամանատար փաշային և այս առթիւ ալ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար իր մաղթանքները կրկնած է։

ՎԱՆԻ Սանդապատու Ս. Գրիգոր որբանոցին աշակերտուհիներուն օրհնութեան Կոնդակ մը ղրկեց Ս. Պատրիարք Հայրը։

Տ. ՎԱՀԱՆ վրդ. Տէր-Մինասեան, գրով մը խնդրած է Ս. Պատրիարք Հօրմէն, որպէս զի իրեն յանձնուի Հիւանդանոցի պարզ Սրբոյցին տօնացուցական մասը, քանի որ արդէն 1893-97 ինք կատարած է անոնց խմբագրութիւնը։ Ս. Պատրիարք Հայրը խնդիրը յանձնեց Հոգաբարձութեան նկատառմանը։

Տ. ՎԱՀԱՆ Ծ. Վրդ. Յակոբեան գիր մը գրելով Ս. Պատրիարք Հօր, յայտնած է թէ, Թուլկարիա գտնուած ժամանակ հանգուցեալ Գէորգ Ծ. Վրդ. Ռուսճուգլեանի լանջախաչը իրեն յանձնուած է։

Ս. Պատրիարք Հայրը արտօնեց Տ. Վահան Վրդ.ը, որպէս զի նոյն լանջախաչը ինք գործածէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ գրուեցաւ Ագշէհիրի Առաջ. Փոխանորդին և տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին, որպէս զի իրարու հետ հաշտեցնեն և համաձայնեցնեն Մէատեճան Աւետիսը և իր կինը, որովհետեւ Ն. Ս. Օծութիւն Էջմիածնայ Ս. Հայրապետը, չէ լուծած անոնց ամուսնութիւնը։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպս. Երէցեան, Ազգ. Հիւանդանոցի մատուռին մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Տիկին Վերժին Պ. Կիւլպէնկեանի յիշատակին համար։ Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ սեղան մը պիտի տրուի հաստատութեան պարսպապահներուն։

ԼՈՒՅՍ շաբաթաթերթին վաղուան թիւը այսօր հրապարակ կ'ելնէ խիստ գեղեցիկ պարունակութիւնով.—

Ծիսամոլ կիները.—ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։ Մատմոխուսմ. — ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԻ։ Պարապ Խօսքեր.— ԹԷՊՈՒԻ։ Ըղձանքներս (Արձակ Քերթուած).— Մ. Ա. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ։ Քերթուածներ. ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ։ Կարգաւ (Թուրանական պատմութիւն).— ԲԱՆԱԳՈՂ ԼՈՒՍԻԹԻՆԵԱՆ։ Փայտ Նիբրիմ.— ԼԵՒՈՆ ՇԱՔՐԵԱՆ։ Երկեղեցին Վղվզուկը (շար. և վերջ).— ԼԻԼԱ։ Մտածումներ (Կիներու մասին) անխուսափելին՝ ՋԱՒԱՆ ՄՈՑՐԵԱՆ։ Լուրեր տրձակ արձակ համրձակ.—ԱՐԱԿՈՒՄ ԴԻՈՒԿԼԵՏԻԱՆՈՍԵԱՆ։ Մօրը Վրէժը (Լոյսի Թերթէն).—Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սիմոն էֆ. Արխանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ Օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Մեծ. Մէր. Գէորգ էֆ. Արխանեան, և Գէորգ էֆ. Քէչիրեան 80 դրուշ։

ԹԷՀՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԷՀՐԱՆ, 28 Դեկս. 1903

Մէկ շաբաթէն աւելի եղաւ որ անդադար ձիւն կը տեղայ Թէկրանի մէջ ու շրջակայքը, և խիստ ցուրտ մը կը տիրէ։ Թէհրանցիք շատ քիչ անգամ տեսած էին այսպէս ձիւն ու ցուրտ։ Ամէն օր կոտորները մարդ կայ, տուներուն վրայ հաւաքուած ձիւնը մաքրելու համար, եթէ ոչ բոլոր առաստաղները՝ որոնք միշտ հողէն կ'ելլան, կը փլչին ձիւնը ծծելով։

***

Վեհ. Շահը երկու շաբաթէ ի վեր բացակայ է մայրաքաղաքէն։ Ինչպէս հանգ. Նաստրէտտին Շահը, նոյնպէս և իր որդին՝ այժմու Մուզաֆֆէրէտտին Շահը՝ սիրնար է որսորդութեան։ Ամբողջ ամառը քաղաքիս շրջակայքը բրած որսորդութենէն զատ ձմեռուան այս դառնաշունչ եղանակին ալ շատ տարիներ Ճաճրուոս ըսուած տեղը կը փոխադրէ իր բնակութիւնը, մէկ քանի շաբաթուան համար։ Երկու շաբաթ առաջ Ն. Վեհափառութիւնը իր ընտանիքին բոլոր անդամներուն, պալատականներ բարձրատիճան պաշտօնատարներու և հեռաւորներուն հետ փոխադրուեցաւ քաղաքէն մէկ ժամ հեռու Տօպանքիփ կոչուած բլուրին վրայ իր սեփական պալատը, ուրտեղ ութն օրի չափ մնալէ վերջ, այս օրերս ալ փոխադրուած է Ճաճրուոս, որ ճանչցուած է իբր որսի կեդրոնավայր մը։ Ճաճրուոսի մէջ քանի տունէ բաղկացած գիւղաքիներու խրճիթներէն քիչ հեռու կը գտնուի Վեհ. Շահին պարզ բայց բաւական ընդարձակ բնակարանը, ուր կը բնակին նաեւ բարձրատիճան պաշտօնատարներէն և նախարարներէն մէկ քանին։ Վեհափառութիւնը 5-6 օրէն մայրաքաղաք կը վերադառնայ։

***

Պարսկա-Հնդկաստանի Առաջնորդ Տ. Սահակ Արքեպիսկ. Ս.յմատեան, որ կարգ մը եկեղեցական ու թեմական գործերու համար Նոյեմ.ի սկիզբը մեկնած էր Զուլֆայի, Դեկտ. 10ին Պուշիր հասեր է, ուրտեղ մէկ շաբաթի չափ մնալէ վերջ, մեկներ է դէպի Հնդկաստան։ Կ. Հ.

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

Պատկերազարդ հանդէսին այս շաբաթուան թիւը հրատարակուեցաւ գեղեցիկ բովանդակութիւնով մը։ Առաջին էջը կը գրաւէ ԲԱՍԻՄԻ (Միսաք Ա. Մ. Քէչունեան) պատկերը, իր ինքնագիր ստորագրութիւնով և խմբագրութեան կողմէ գրուած համառօտ տեսութիւն մը, ԲԱՍԻՄԻ գրական գործունէութեան վրայ։

Հանրագիտակի միւս նիւթերն են Գիտական Վէպ մը, Բանաստեղծութիւն մը, Պատմութիւններ, ինչպէս նաեւ Համաշխարհագրական Բառարանին շարունակութիւնը։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ, Մեծ. Տեարէ Անդրանիկ էֆ. Գամեան եւ Զամարիա էֆ. Մարտիրոսեան. — Շնորհակալութեամբ ստացանք մեր տուած բացատրութիւնները ի մասին 100 ղրշ.ի պտղագինին, զոր արձանագրուած պիտի տեսնէք Մանզուզիի 772 թուահամար, 31 Դեկտեմբեր թուակիր Զորեքշաբթի օրուան թերթին երկրորդ երեսը Հիւանդանոցի նուիրատուութեանց ցանկին գլուխը։ Աւելի ապահովցնելու համար նոյն թերթը փոստայով կ'ուղարկենք ձեզ։

ԶՈՐՈՒԱՆ ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐ ԵՒ ՆՇԱՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՐՍՆԻՔ
ԳԻՈՐԳ ԷՖ. ԶԱՐԳԼԵԱՆ
ՕՐ. ԶԱՊԷԼ ՅՈՎԱՆԻՍԵԱՆ
պիտի պսակուին
առաջիկայ Բշ. ցերեկ Յունվար 26 ժամը ճիշտ 7ին (ը. թ.) Գասբգիւղի Ս. Թադեւոս Եկեղեցիին մէջ։

* * *

ԼԵՒՈՆ ԷՖ. Ա. ՄԱՌԼԷՄԵԱՆ
ՕՐ. ԶԱՊԷԼ Տ. ԱՐԶՈՒԵԱՆ
պիտի պսակուին
առաջիկայ Երկուշաբթի Յունվար 26 Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ։

* * *

ՄԻՍԱԿ ԷՖ. ՍԱՐԳԵԱՆ
ՕՐ. ԱՐՇԱԼՈՅՍ Ա. ՄԱՒՏԻՍՅԵԱՆ
պիտի պսակուին
առաջիկայ Բշ. Յունվար 26, ժամը ճիշտ 7ին (ը. թ.), Բերայի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցիին մէջ

* * *

ՄԱԼԽԱՍ ԷՖ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ
ՕՐ. ՎԻՐԳԻՆԻԱ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
պիտի պսակուին
առաջիկայ Երկուշաբթի ցերեկ, Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ։

* * *

ՆՇԱՆԱԽՕՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԶԵՆՈՊ ԷՖ. ԻՐԱՄԵԱՆ
ՕՐ. ԵՐԱՆՈՒՀԻ ՁԻԶՄԵՃԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԵԱԼՔ

ՄԵՐ ՁԵՌՔ ԵՆՈՐՇԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԱՄԷՆՈՒՆ ԱԼ

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

4 Փետրվար 1904

Ֆրանս. 3%/0 3%/0 Français)	97	82
Ռէժի (Tab. Turcs)	368	—
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	86	65
Երկաթուղի (Lots Turcs)	127	—
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	584	—
Թրանսվալ (Transvaal)	98	—

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Ֆ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆԻ

ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԵՐԳԱՐԱՆԸ. Հաւաքածոյ Մանկապարտէզի երգերու 3
ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԹՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ. Պատկերազարդ Ղրշ. 3
ՊԶՏԻԿՆԵՐՈՒՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ. Պատկերազարդ, յատակագծերով և Աշխարհացոյցերով 2½
Կը գտնուին Հեղինակին և Գրավաճառաց քով։

ԹԷՎՖԻՔԱԹ

Տէրսիմ սանճաղը մուհասէպէճիլիկինէ՝ Ճիսրը Էրկինէ գաղասը մալիէ միւտիրի Բեհամիլ էֆ. Թային պուրուլարագ Թանիֆիֆին իճրասը մահալլինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ախթէրոլուէն հետեւեալը կը գրեն յունարէն թերթի մը.—

«Ամէնուն ծանօթ են այն չարիքները, որոնց ենթարկուեցաւ երկիրը, պուլկար չարագործներուն չահատակութեանց պատճառով։ Նոյն դէպքերը տեղի ունեցան մեր գաւառին մէջ ալ 20 օրի չափ, Օգոստ. 6էն 25, երբ հասան Օսմ. զօրքերը, որով փախան Պուլկար աւազակները։ Օսմ. զօրքերը կատարելապէս հալածեցին զանոնք և անդորրութիւնը վերահաստատելէ ետք մեկնեցան, քանի մը փոքր պահակներ ձգելով։

«Բայց Պուլկար աւազակները փորձեցին իրենց չարաշահութիւնները վերսկսիլ։ Այսպէսով էր որ յաջողեցան մնէջ յափշտակել վեց հազար անասուններ, չենայելով նոյն իսկ մարդկային կեանքերու։

«Դիմեցինք մեր կառավարութեան, որ անմիջապէս վաշտ մը ղրկեց հրամանատարութեամբ Օսման պէյի։ Կայսերական զինուորներու ժամանումով վերահաստատուեցաւ անդորրութիւնը։ Օսման պէյ կը շարունակէ հսկել բնակիչներուն ապահովութեան։

«Ամէնքս ալ միաբերան աղօթքներ կը բարձրացնենք մեր Վեհ. Կայսեր համար, որուն կը պարտինք մեր կեանքը և ապահովութիւնը աւազակներու դէմ։

«Յունվար 6էն, Խաչը Ջուրը ձգելու արարողութիւնը կատարելու գացինք, գեղին եղերքը։ 3000հոգի հաւաքուեցան քահանաներով, տիրացուներով, սուրբի պատկերներով, կառավարական նախկին ապարանքին առջեւ և հոն հազարապետ Թէվֆիք էֆ.ի ներկայութեան աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին համար»։

—Սինոդին երէկուան նիստին մէջ, կարդացուեցաւ Ֆլորինայի յոյն հասարակութեան մէկ նամակը, որով երախտագիտութիւն կը յայտնուէր Կայս. կառավարութեան ձեռք առած բարեկարգական միջոցներուն համար, որոնց շնորհիւ հանգիստ կ'ապրին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Աւստրիացի նշանաւոր իմաստասէր-քննադատ տոքթ. Մաքս Նորտաու, Աթէնքի մէկ թերթին ուղղած ընդարձակ նամակի մը մէջ, կը խրատէ Հելլէնները Թուրքիոյ հետ իրենց բարեկամութիւնը սերտացնել։

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ Կանոնագիրին բարեփոխութեան համար, Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովին անդամ պիտի կարգուին նաեւ Ներքին և Դատական նախարարութեանց մէյմէկ պաշտօնատարները։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութիւնը հրամայեց փոթով նորոգել Մախսուսէի այն շոգենաւերը, որոնք նոր գիծերու համար որոշուած էին։

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Քաղաքապետութիւնը տեղեկագրեց Ներքին գործոց նախարարութեան թէ, Գոնիայի կուսակալութիւնը Պոլսոյ և Գոնիայի հրապարակներուն գիներուն միջեւ քիչ մը գլուխ եղած 6 ղրշ. տարբերութիւնը կը վերագրէ նախ փոխադրողէջքի չատութեան և երկրորդ Պոլսոյ մէջ ցորենի սէնթիքային հետեւած ընթացքին, որ քիլոյի վրայ գին կը դնէ։ Ուրեմն պէտք պիտի ըլլայ սէնթիքային հետեւած այդ դրութիւնը ջնջել, գիներու նախկին ձեւին հասնելու համար։ Միւս կողմէ պիտի աշխատուի փոխադրողէջքները թեթեւցնել։

ԿՐԻՏԷԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Լաբիրինթոսը երեւան հանող Անգլիացի հնագէտ Մ. Էվանս մօտերս Կրէտէ պիտի երթայ, Կնոսոսի պեղումները շարունակելու համար։

ՍԹՈՒՐՀՈՒՄԻ Օսմ. դեսպան զօր. Շէրիֆ փաշա, Ցնվ. 29ին մեծ հացկերոյթ մը տուաւ։ Ներկայ էին Նորվեկիական պետական խորհուրդի նախագահը և Տիկին Իպսէն, Թագաւորին Ա. սենեկապետը, Օթրանդի դուքսը, դեսպաններ և այլ երեւելիներ։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻի նահանգին մէջ առեւտրական և ճարտարարուեստական զարգացման միջոցները ուսումնասիրող յանձնաժողովը երկար տեղեկագիր մը մատոյց Բ. Դրան։ Կ'առաջարկէ երկրագործական գործիքներ բաժնել, տիպարաձարաններ հաստատել, անասուններու ցեղը աղնուացնել, ծխախոտի, վարդի, թթենիի, զետնախնձորի, կաղինի մշակութեան ձեռնարկել, եւն.։

ՊՐՈՒՍԱՑԻ յոյն հասարակութիւնը իր դպրոցներուն աղքատ ուսանողներուն ի նպաստ փայլուն պարահանդէս մը տուաւ Բշ. օր։ Վսեմ. կուսակալ Բէչիտ պէյ կը նախագահէր։ Ներկայ էին նաեւ օտար հիւպատոսները։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱՐՆԵՐԸ. — Ներքին գաւառներէ եկած այն ծրարները որոնց տէրերը չեն ելլեր, եթէ արժէքաւոր են կը ղրկուին Թղթատարական վարչութեան, և հոն կը բացուին, իսկ անարժէքները կը ղրկուին զանոնք առաքող Թղթատան, հոն կը բացուին և հարկ եղած գործողութիւնը կը կատարուի։ Այս դրութիւնը ասկէց ետք պիտի գործադրուի նաեւ օտար երկիրներէ եկած ծրարներու մասին։

ԽՃՈՒՂԻՆԵՐ.— Լաղիտանի հանքերը և փայտերը փոխադրելու դիւրութեան համար, Բիղէէն Էրզրում խճուղի մը պիտի շինուի։

—Գրուեցաւ Էրզրումի կուսակալութեան կարճեցնել Էրզրում—Տրապիզոնի խճուղին, որ Պարսկաստանի առեւտրական ամէնէն կարեւոր ճամբան է։

ՀԱՆԲԱՐԱՆԱԿԱՆ վարժարանը մօտերս պիտի բացուի։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ ՇՈՒԿԱՆ.— Էսկիշէհիրի շուկային խանութները որոնք վերջին հրդեհէն այրեցան, թէեւ կամաց կամաց շինուելու վրայ են, սակայն գացած ապրանքները բացօթեայ կը մնան շատ տեղ։ Պոլսոյ սեղանաւորներէն Զէլէպոն Նամէր էֆ. ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմեց կատարելու համար խանութներուն շինութիւնը։ Առաջարկեց որ այրած չէնքերու գետնոցներուն մէկ քարտէսը տրուի իրեն և շինութիւնը կառավարական հսկողութեան տակ կատարուի. ծախսուելիք դրամին համար 100ին 9ը տոկոս տրուի, (տոկոսին կէսը իրեն պիտի պատկանի և կէսն ալ Հիճազի երկաթուղիին)։ Ծախքերը պիտի գանձէ Էսկիշէհիր, վաճառատուն մը տարուած ցորեններուն ամէն մէկ քիլէէն 10 փարա առնելով, մինչեւ որ ամբողջանայ ծախսուած գումարը։ Այն վաճառականները որոնք այս ծախքը չվճարեն անոնց ապրանքները չպիտի փոխադրուին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Սոպրանիէին փակումէն ետք նախարարութեան մէջ փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։

«Բէլաժի լուռ մնաց։

«Արդարեւ, հարուածը յանդուգն էր։ Ինքզինքս աշխարհիկ մարդ մը ներկայացնել, և գաղափարը ունենալ իմ ազգականուհիներէս մին տիկ. տ'Էրմոնի տունը տանելո՞ւ. անխորհուրդ առաջարկ մըն էր ատ։ Բայց ես օտար էի, քիչ ընտանի Բարիզի սովորութեանց, և մեծ մտացիութիւնով մը օժտուած չէի երեւէր։ Բէլաժի դիւրութեամբ կրնար խորհիլ որ ընկերութեան մէջ իր ճշմարիտ կացութեան անգիտակ էի։ Անձնասիրութիւնը սակայն օգնեց իրեն և վայրկեան մը խորհելէ ետք շատ զարմացած չէր երեւար իր սխալին առջեւ, և հաւանաբար քիչ մը ետք պիտի փորձէր պարզել իր վիճակը։

«Պ. Մարքիզ զուցէ ըսէք որ Տիկին Վիտալը փոխանակ ազգականուհիի ինչո՞ւ իբր հոմանի չներկայացնէի, որով տիկին Բէլաժիի տան մէջ իր ներկայութիւնը չպիտի դէշ տեսնուէր ու ամէն խոչնդոտ պիտի վերնար մէջտեղէն։

«Անտարակոյս ատիկա աւելի պարզ էր։ Բայց ես կարգ մը արտակարգ փափկանկատութիւններ ունիմ և կարգ մը անդիմադրելի խոհեմութիւններ։ Այդ տեսակ զգացումներ ունենալուս համար մի զարմանաք, ինչ ընեմ։ Ինծի այնպէս կուգար որ իրաւունք չունէի ատանկ անուն մը տալու տիկին Վիտալի, տարփուհիի դեր մը տալ անոր ինչպէս ինծի, զայն ներկայացնել ատանկ մէկը որ չէ, անոր համար որ չի' կրնար ըլլալ։

«Միւս կողմէ, հաշիւներս ճիշտ ելան։ Բէլաժի իր նախնական զարմանքը թոթուած, պատասխանեց.

«—Է, աղէկ, սիրական կոմս, ձեր ազգականուհին ներկայացուցէք ինծի, իր այցելութենէն շատ երախտապարտ պիտի մնամ։ Միայն, խնդրուցէք իրեն թէ մտերիմներու հաւաքոյթ մըն է։ Իմ տանս մէջ չեմ պարեր, դաշնակին անդամ ձեռք չեմ դպցուներ, միայն կը խօսակցին։ Երբեմն ալ, երբ խօսակցութիւնները ծանրանան, քիչ մը թուղթ կը խաղան ոչինչ գումարներով։ Խաղամէջ էք դուք Պ. Կոմս։

«—Այո՛, կը խոստովանիմ։

«—Պէտք պիտի ըլլայ որ հոս չփորձէք այդ մոլութիւնը։ Չեմ ուզեր որ ո և է մէկը տանս մէջ, մէկ գիշերը 3-4 ոսկիէն աւելի կորսնցնէ։ Եւ յարմարն ալ ա՛ս է անանկ չէ՞։ Ուրեմն այս գիշեր, սիրական կոմս, ստիպուած եմ հիմա բաժնուիլ ձենէ հագուելու համար. բարեկամուհի մը կը սպասէ, Պուլոնեռի անտառին մէջ պտոյտ մը կատարելու համար։

«Հրաժեշտ առի և կարելի եղածին չափ նուազ ձախաւերութեամբ գրկեցի ինծի երկարած ձեռքը։

«Ահա պարոն մարքիզ, ճշմարիտ պատմութիւնը իմ Բէլաժիի հետ առաջին տեսակցութեանս։ Կաշծեմ շատ աղէկ խաղացի դերս և ձեր գովեստներուն պիտի արժանանամ, որոնցմէ ա՛նքան կը զգածուիմ։

«Այս գիշեր տեղի պիտի ունենայ առաջին ընդհարումը Սավարիի և տիկ. Վիտալի միջեւ։ Եթէ տիկին Վիտալ ինքզինքը մատնէ... եթէ կարծածէն աւելի քիչ ուժ ունենա՛յ...։ Այս մասնումը կը դողացնէ զիս։»

ԺԱ.

Վիպէռ այնքան ճարտարօրէն խաղացած էր օտարականի, իր դրամները ի՛նչի ծախսելը չգիտցող հարուստի, փեթռուելու պատրաստ հաւի դերը, որ Բէլաժի ա՛ն-մանն կատարելապէս համոզուեցաւ։

Ասկից զատ, արտակարգ բան մը չկար գործին մէջ։ Բէլաժիի պէս կիները իրենց կեանքին մէջ հանդիպած են ա՛նքան դեռատի երիտասարդներու, հասուկ մարդոց և տարօրինակ ծերերու, անոնց՝ իրենց համար գործած

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՒԱՂԱՆԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ.— Մեծ. Շուկայի ծանօթ սեօղլուճեանի հանգուցեալ Լեւոն աղայի եղբայրը Համբարձում աղա երէկ ցաւալի ոճիրի մը զոհ գնաց։ Համբարձում աղա, ժամը 10ին առաւնները, Շուկայի իր վաճառուներէն դարձած, յաջորդ օրուան պատրաստութիւններով կը զբաղէր Վէզիր խանի սենեակին առջեւ։ Այս միջոցին նոյն խանը աշխատող կօշկարար Տաճատ, 23 տարու, աքաղաղ մը ձեռքը ներս մտաւ։ Համբարձում ըսաւ թէ, փոխանակ աքաղաղ դնելու աւելի աղէկ չէ՞ր ըներ բանթալոն մը գնելով։ Տաճատ բարկացաւ, պատասխանեց թէ «իրեն վերաբերութիւն չունի իր ի՛նչ ընելը»։ Ասոր վրայ կռիւ մը ծագեցաւ և Տաճատ վազեց դաշոյն մը առաւ ու գալով մեռց Սեօղլուճեանին քունքը, զայն երկու մահ բաժնելով։

Ոճրագործ Տաճատ որ հաշիշամոլ մըն է եղեր, ձերբակալուեցաւ և տանջնորդուեցաւ ոստիկանութեան դուռը։ Համբարձում աղա նախնական դարմանները սացաւ մօտակայ դեղարանի մը և փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ԿՈՒՈՐԴԻԼՈՍԷՆ ԿՂՈՒԱԾ.—Սուլտան՝ Վատի Հայֆայէ Յունվար 16 թուականով կը գրէ մեզ երկրաչափ Բարտարապետ Յակոբ էֆ. Գագմաճեան.—

«Երէկ՝ երկու Անգլիացիներ երբ պտոյտ մը կ'ընէին Նեզոսի վրայ, ինչպէս կ'ըլլայ՝ մակոյկը կը դաձնայ և ուղեւորներէ մին քանի մը վայրկեանի մէջ անյայտ կ'ըլլայ։ Թէեւ վայրկենապէս օգնութեան փութացին, սակայն անկարելի եղաւ գտնել հէգ ջրասոյնը։ Երկու օր շարունակ փնտռտուքներ կատարուեցան չատ մը նաւերով բայց ապօգուտ։ Ափրիկէի պատահման եղող կոկորդիլոսը կուլ տուած էր թշուառ Անգլիացին։»

ՄԱՐԴ-ՇՈՒՆԸ.—Սելանիկի մէջ միրակի օր մեռաւ Ժօ-Ժօ կոչուող մարդշունը, զոր ցուցադրող մը կը պտտցնէր քանի մը տարիէ ի վեր, աշխարհի շուրջը։ Ակսից ճիշդ գրեթէ 28 տարի առաջ էր երբ որսորդ մը Ռուսիոյ Քօսթրամա անտառներուն մէջ մոլորելով, պատահմամբ հանդիպեցաւ գայլերու որջի մը. անոր մէջ կար մարդկային անորոշ արարած մը, մարդակերպ անասուն մը աւելի, որ իր քով փոքր հրէշ մը ունէր։ Ժօ-Ժօ և իր հայրն էին ատոնք։ Որսորդը ապշած, ոտքերը վերցուց և շունը մօտակայ գիւղ մը առաւ։ Խումբ մը գիւղացիներ փութացին և այդ երկու տրտակարգ էակները առին իրենց որջէն։ Ինչպէս ապրած էին այդ վայրենիները մինչեւ այդ տեղն։ Կապիկի կեանք մը վարած էին, պտուղ քաղելով, արմատներ խլելով, փոքր կենդանիներ ուտելով, զորս քարով կամ ճոկանոներով կը սպանէին։ Տղան, եթէ այսպէս կարելի է յորջորջել փոքր հրէշը, այդ ատեններ 2-3 տարու էր։ Ցաւագար էր, ոտքի վրայ չէր կրնար կենալ և անհասկնալի աղաղակներ կ'արձակէր։ Հայրը անընկճելի մնալով, ձերբակալութենէն քիչ ետքը մեռաւ։ Գայով զաւկին մկրտեցին զայն և անունը դրին Թէօտոր Բեթրով։ Սակայն ետքերը անոր անունը դրին Ժօ-Ժօ, մարդ-շուն։

Ժօժօ կամաց կամաց սովորեցաւ անգլիերէն և ռուսերէն, զորս կը գրէր և կը խօսէր։ Ամէնէն վերջը ցուցադրուեցաւ Աթէնքի ցուցասանդխին մէջ, և Յունաստանի զանազան կողմերը պտտելէ ետք Սելանիկ գացած էր ուր մեռաւ դժուարաշնչութենէ, հակաւակ բժշկական խնամքներու։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ. — Բանի մը չարաբարոյներ, անցած կիրակի գիշեր, Իզմիրի շրջակայքը, Ակամէնոնի բաղնիքներուն մօտ մտան ոչխարներու փարախ մը. ապանոցին հովիւը Մէրճան անուն 45 տարու մարդ մը, և որպէս զի իրենց ոճիրը ծածկեն, կրակի տուին հիւղն ալ։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ.— Սկիւտարի կառավարչութեան թղթակցութեանց քարտուղարներէն Սատրք էֆ. ենթակայ եղած հիւանդութենէն յուսահատելով առջի օր «ասիա սիլիքիւրիք» գնեց և խմեց, բայց շուտով իմացուեցաւ ու հարկ եղած դարմանները եղան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Փետրուար. — Եւմտական նախարարը երէկ ճառ մը արտասանելով, Ռուսիոյ՝ Ճաբոնի դէմ պատերազմ հրատարակելու մասին տարածուած զրոյցները հերքեց։

— Բորթ Արթուրէն կը հաւատան թէ, Ռուսական նաւատորմը՝ յիշեալ նաւահանգիստէն մեկնած է։

ԾՐԱԳԻՐ ԿԵՆԱՑ

Աշխատասիրեց Սերովբէ Վ. Սամուէլեան (Թալասցի) Ս. Երուսաղէմի միաբանութենէն։— Ֆպագրութիւն Յ. Մատթէոսեան, Կ. Պոլիս։ — Գին 5 Ղրշ։

Դեր. Վարդապետին այս հեղինակութիւնը զուտ բարոյական սկզբունքներու վրայ հիմնուած սիրուն հատոր մըն է, զոր կը յանձնարարենք կարդալ մեր ընթերցողներուն առ հասարակ, անոր համար որ ամէն հասակի յատուկ խրատներով լեցուն է ան։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ
Յունվար 22/4 Փետր. 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	94.01
Ամէնէն բարձր գինը	94.16
» վար գինը	93.35
ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	124.37
Երէկուան բարձր գինը	125.75
» վար »	124.25
Քարափ	505.
Քրէտի Ֆոնսիէ Լիժիքսիէն	268.50
Թրանսվալ	100.
Պանք Նաս. Կրէս.	442.50
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.10
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	—.
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.92
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.90
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.էն	ղրշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.18
Անգլիական ոսկի	110.02
Ֆրանսական ոսկի	87.16
Քրիմիա	51.05
Նոր մէճիտիէ	103.—
Բօլ	90.10
Ռուպլի թղթադրամ	8.62
Լմնան 3 ամիս	110.20
Բարիզ »	22.65

Նիկոմիդիոյ մեր գործակալն է, Մեծ. Խաչիկ էֆ. Աճէմեան, որուն պէտք է դիմել թերթիս բաժանորդ դրուիլ փափաքողները։

''ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

23 Յունվար 1904 20

ԼԻ ՔՈՂՈՑԵՆ ՈՂԻՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ժ.

«Քաղաքավարութեան մէջ չթերանալու համար սեղմեցի այն ձեռքը զոր տ'Էրմոն դրած էր խինիս մէջ, և ըսի։

—Իտալական անուշ բաղդերը հաւուր չեմ առներ, կ'ուզեմ որ Բարիզի մէջ յաղթական ելլեմ...

—Բարիզի մէ՛ջ. բայց ատկից դիւրին բան չկայ, աւելցուց չհասկնալ ձեւացնելով, մեր Բարիզուհիները ձեր հայրենակիցներէն աւելի խրտչող չեն, և եթէ կը փափաքիք, առիթը կրնամ ներկայացնել որ շատ հմայիչ կիներու հանդիպիք. բարի՛ կնիկ մըն եմ ես...

Բէլաժի, որ իմ տխմար ձեւերէս քաջալերուած անտարակոյս իր ծրագիրը կը շինէր մտովի, փութաց աւելցնել.

—Ձիդդ ալ այս գիշեր թէյի սեղան մը կուտամ քանի մը մտերիմներու, և եթէ յանձն առնէք մեր մէջ գանուիլ...

—Աւա՛ղ տիկին, իմ բոլոր գիշերներս գրաւուած են. Բարիզի մէջ միայնակ չեմ։

—Սմուռնացած էք, հարցուց թերթեւակի յուզուած ձայնով մը։

—Ոչ, փառք Տիրոջը. պատասխանեցի գորովալիր ակնարկ մը ուղղելով անոր։

Ինչ հեռացաւ գոչելով,

—Գուցէ տարփուհի՛ մը ունիք։

«—Ոհ, ոչ, կ'ելդնո՛ւմ։

«Այնքան անկեղծ չեշտով մը ըսեր էի այս խօսքը որ համոզուեցաւ։ Իրողութիւնը սա էր որ ժամէ մը ի վեր, առաջին անգամը ըլլալով, ճշմարտութեան մէջ էի, սուտ չէի խօսեր։ Բնական էի, ինչպէս կ'ըսեն սովորաբար։

«—Այն ատեն, յարեց Բէլաժի, ո՞վ կ'արգիլէ ձեզի իմ հրաւէրս չընդունիլ։

«—Նարոլիէն մէկ ազգականուհիս հետ եկայ. Բարիզի մէջ ան մարդ չճանչնար և ես զայն գիշերը մինակը չեմ կրնար պանդոկը ձգել։ Բայց կը խորհիմ ասոր վրայ. գուշեցի յանկարծ ձայնիս չեշտը փոխելով. ինծի նկատմամբ այնքան բարեհաճ էք որ, գուցէ պիտի ներէք ինծի...

«—Իրնչ.

«—Ձեզի ներկայացնել իմ ազգականուհիս։

«Բէլաժի լուռ մնաց։

«Արդարեւ, հարուածը յանդուգն էր։ Ինքզինքս աշխարհիկ մարդ մը ներկայացնել, և գաղափարը ունենալ իմ ազգականուհիներէս մին տիկ. տ'Էրմոնի տունը տանելո՞ւ. անխորհուրդ առաջարկ մըն էր ատ։ Բայց ես օտար էի, քիչ ընտանի Բարիզի սովորութեանց, և մեծ մտացիութիւնով մը օժտուած չէի երեւէր։ Բէլաժի դիւրութեամբ կրնար խորհիլ որ ընկերութեան մէջ իր ճշմարիտ կացութեան անգիտակ էի։ Անձնասիրութիւնը սակայն օգնեց իրեն և վայրկեան մը խորհելէ ետք շատ զարմացած չէր երեւար իր սխալին առջեւ, և հաւանաբար քիչ մը ետք պիտի փորձէր պարզել իր վիճակը։

«Պ. Մարքիզ զուցէ ըսէք որ Տիկին Վիտալը փոխանակ ազգականուհիի ինչո՞ւ իբր հոմանի չներկայացնէի, որով տիկին Բէլաժիի տան մէջ իր ներկայութիւնը չպիտի դէշ տեսնուէր ու ամէն խոչնդոտ պիտի վերնար մէջտեղէն։

«Անտարակոյս ատիկա աւելի պարզ էր։ Բայց ես կարգ մը արտակարգ փափկանկատութիւններ ունիմ և կարգ մը անդիմադրելի խոհեմութիւններ։ Այդ տեսակ զգացումներ ունենալուս համար մի զարմանաք, ինչ ընեմ։ Ինծի այնպէս կուգար որ իրաւունք չունէի ատանկ անուն մը տալու տիկին Վիտալի, տարփուհիի դեր մը տալ անոր ինչպէս ինծի, զայն ներկայացնել ատանկ մէկը որ չէ, անոր համար որ չի' կրնար ըլլալ։

«Միւս կողմէ, հաշիւներս ճիշտ ելան։ Բէլաժի իր նախնական զարմանքը թոթուած, պատասխանեց.

«—Է, աղէկ, սիրական կոմս, ձեր ազգականուհին ներկայացուցէք ինծի, իր այցելութենէն շատ երախտապարտ պիտի մնամ։ Միայն, իմացուցէք իրեն թէ մտերիմներու հաւաքոյթ մըն է։ Իմ տանս մէջ չեմ պարեր, դաշնակին անդամ ձեռք չեմ դպցուներ, միայն կը խօսակցին։ Երբեմն ալ, երբ խօսակցութիւնները ծանրանան, քիչ մը թուղթ կը խաղան ոչինչ գումարներով։ Խաղամէջ էք դուք Պ. Կոմս։

«—Այո՛, կը խոստովանիմ։

«—Պէտք պիտի ըլլայ որ հոս չփորձէք այդ մոլութիւնը։ Չեմ ուզեր որ ո և է մէկը տանս մէջ, մէկ գիշերը 3-4 ոսկիէն աւելի կորսնցնէ։ Եւ յարմարն ալ ա՛ս է անանկ չէ՞։ Ուրեմն այս գիշեր, սիրական կոմս, ստիպուած եմ հիմա բաժնուիլ ձենէ հագուելու համար. բարեկամուհի մը կը սպասէ, Պուլոնեռի անտառին մէջ պտոյտ մը կատարելու համար։

«Հրաժեշտ առի և կարելի եղածին չափ նուազ ձախաւերութեամբ գրկեցի ինծի երկարած ձեռքը։

«Ահա պարոն մարքիզ, ճշմարիտ պատմութիւնը իմ Բէլաժիի հետ առաջին տեսակցութեանս։ Կաշծեմ շատ աղէկ խաղացի դերս և ձեր գովեստներուն պիտի արժանանամ, որոնցմէ ա՛նքան կը զգածուիմ։

«Այս գիշեր տեղի պիտի ունենայ առաջին ընդհարումը Սավարիի և տիկ. Վիտալի միջեւ։ Եթէ տիկին Վիտալ ինքզինքը մատնէ... եթէ կարծածէն աւելի քիչ ուժ ունենա՛յ...։ Այս մասնումը կը դողացնէ զիս։»

ԺԱ.

Վիպէռ այնքան ճարտարօրէն խաղացած էր օտարականի, իր դրամները ի՛նչի ծախսելը չգիտցող հարուստի, փեթռտուելու պատրաստ հաւի դերը, որ Բէլաժի ա՛ն-մանն կատարելապէս համոզուեցաւ։

Ասկից զատ, արտակարգ բան մը չկար գործին մէջ։ Բէլաժիի պէս կիները իրենց կեանքին մէջ հանդիպած են ա՛նքան դեռատի երիտասարդներու, հասուկ մարդոց և տարօրինակ ծերերու, անոնց՝ իրենց համար գործած այնքան խենթութիւնները տեսած են որ վերջապէս սկսած են արհամարհել մարդկային սեռը, և բոլոր էրիկ մարդիկը միեւնոյն ատիճանին վրայ կը դասեն։ Իրենց ներկայացող կամ ներկայացուած ո և է նոր անհատին մէջ բաւականաչափ չարաբարոյութիւններէ ետք զոհուելու կոչուած ոչխար մը միայն կը տեսնեն։ Այսպէս, Բէլաժի, Վիպէռէ բաժնուելուն պէս փութաց լուր տալ իր բարեկամներուն, և բարեկամներու բարեկամներուն։

«Թէյ պիտի մատակարարուի այս գիշեր տանս մէջ» կը գրէր. այսինքն ըսել կ'ուզէր որ լանսքրնէ մը կամ ոգեւորեալ պսխարտա մը պիտի դարձնէին...։

Ժամը 6ին, Բէլաժիի վեց կամ եօթը բարեկամները արդէն միացած էին իր սրահին մէջ։

Սիրուն կիներ և կարող խաղացողներ էին։ Ատոնց ինչ տեսակ մարդ ըլլալը բացատրելու հարկ չկայ. ամէնքն ալ Բարիզի Ռիֆիանոսի արկածեալներ, բաղդախնդիրներ և պչրուհիներ։

Թարգմ.

ՅԱԿՈԲ Տէր-ՅԱԿՈԲԵԱՆ
(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԵՐԻՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 184

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒՊԵՏԸ

ՎԷՊ

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼԵՑԱՔՈՑԶԸ

11

Խօսակցութիւն

Տօն Միկէլ հիացումի և յարգանքի ակնարկ մը չը կրցաւ զարկել հանդէպ որսորդին։

—Ըրի՞ք այս վեհանձութիւնը, բարեկամս, ըսաւ անոր ձեռքը թօթուելով։

—Անշուշտ, պատասխանեց զուարթութեամբ Վալանթէն, դեռ ուրիշ բան ալ ըրի, երբոր առենը գայ, պիտի ըսեմ ձեզի։ Բայց ժամանակ չի կորսնցնենք։ Ինչ կը խորհիք ընել հիմա։

—Գործել։

—Լաւ, ահա թէ ի՞նչ կը սպասի ձեզմէ։

—Այո, բայց պէտք է որ խորհիմ անգամ մը Իպանէդին հետ։

—Լաւ, հիմա ժամը ութն է, ասնոնք կէս գիշերին կը հառնին, չորս ժամ ունինք, անոնց ընդ առաջ երթալու համար պէտք եղած ժամանակամիջոցէն աւելի։

—Մեկնինք, մեկնինք, պօռաց Տօն Միկէլ։

—Վայրկեան մը, սպասեցէք, ատենին կը հասնինք անոնց եղէք։

Ու դարձաւ Բիւռիմէլլին և ըսաւ անոր առօքաներէն քանի մը բառեր զորս կալուածատէրը չի հասկցաւ։

Հնդիկը ոտքի ելաւ առանց պատասխանելու և անբևեռութեան ատառին մէջ։

—Դիտէք, յարեց Վարանթէն թէ, ես սովորութիւն ունիմ միշտ ոտքով ճամբորդելու, սակայն որովհետև այս տեսակ պարագաներու մէջ վայրկեանները թանկագին են, երկու ձի առած եմ հետս։

—Ամէն բանի վրայ կը խորհիք, բարեկամս։

—Այո, երբ խնդիրը սիրած մարդոցս վրայ է, պատասխանեց Վալանթէն։

Վայրկեան մը լռութիւն տիրեց։

Բառորդ ժամ ետքը, Բիւռիմէլլա երեցաւ երկու ձիերու սանձէն բռնած։

—Հեծնանք, պօռաց Տօն Միկէլ առենը կ'անցնի։

—Բառ մը ալ, պատասխանեց Վալանթէն։

—Ըսէք։

—Ցուէլ Ամպռօզիօ անուն երէց մը ունի՞ք, չէ՞։

—Այո։

—Զգուշացէք այս մարդէն, որովհետև վատ մըն է ան։

—Կը կարծէ՞ք։

—Ապահով եմ.

—Լաւ,

—Ուրեմն կրնանք ճամբայ ելնել յարեց Վալանթէն։

Ու երեք ձիաւորները գիշերուան մէջ ճամբայ ելան ծայրայեղ արագութիւնով։

12

Այն օրը որ այս պատմութիւնը կը սկսի, Բազօի գիւղը արտակարգ տեսարան մը կը ներկայացնէր։

Զանգակները կը զարնուէին չորս կողմէն. գիւղին հիմնարկութեան տարեդարձը կը տօնէին, ու ժողովուրդը գունդագունդ եկեղեցիները կը դիմէր։

Տուներն ալ զարդարուած էին լքեզարպէս, ու փողոցները ամբողջ ծաղիկներով լեցուած։

Իրիկուան դէմ, բնակիչները որոնք ցերեկը արեւուն տաքին տուներու մէջ փակուած էին, դուրս ելան քիչ մը օդ վայելելու։

Ամէն տուներու մէջ խրախճանութիւնը կատարեալ էր։ Մայրի հրապարակին անկիւնը գտնուած տան մը մէջ քսան քսանհինգ ֆնոգի որոնք բաղդախնդիրներ ըլլալ կը կարծուէին իրենց տարազովն ու ձեւերով, կը խմէին շարունակ պօռալով կանչելով։ Անկիւն մը երկու հոգի սեղանի մը առջեւ դէմ դիմաց նստած կը թուէին խորունկ մըտահոգութեանց մէջ մխրճուած ըլլալ, և անձկագին ակնարկներ կը սեւեռէին իրենց բոլորտիքը, առանց խորհելու խմել իրենց ըմպելիները որոնք, կէս ժամէ ի վեր պարպուած չէին։

Տակաւին երիտասարդ էին։

Առաջինը առ առաւելն քսանչինգ տարեկան անկեղծ երեւոյթ մը ունէր եռանդուն դիմագիծերով որոնք համակրանք և յարգանք կը գրաւէին։

Իր ուժգոյն ճակատը, իր ճերմակ մորթը, սև երկար մազերով իր աչքերը թաւ յօնքերով, իր քիչ մը լայն բերանը ճերմակ ակռաներով աչքառու երեւոյթ մը կը տպաւորէին չորս դին։

Բանտական տարազ կը կրէր ան։ Բանտայի յարդէ գլխարկ մը նետուած էր սեղանին վրայ, ամերիկեան զէնքի մը քով։ Պայուսակ մը կախուած էր իր ձախ կողմէն, որուն մէջը կար դաշոյն մը։

Իր ընկերը պզտիկ էր, բայց իր դնդերտու ու ջղուտ անդամները անսովոր ուժ մը կը յայտնէին։ Իր ընկերոջը պէս հագուած էր, միայն գլխարկը աղտոտած էր անձրէէն, և շատ գործածուած։ Ան ալ իր կարգին լաւ մը զինուած էր։

Մէկ ակնարկով կարելի էր հետեւցնել թէ ասոնք չէին վերաբերեր սպանեւ ամերիկեան ցեղին։

Բանտայի մէջ գործածուած ֆրանսերէնը կը խօսէին։

—Հը՛մ, յարեց առաջինը, կը կարծեմ թէ աղէկ պիտի ընենք երբ ձի հեծնելով մեկնինք հոսկէ։

—Վայրկեան մը չէ՞ը կրնար հանդիստ առնել ըսաւ միւսը։

—Եղբայր, ժամ մըն է որ հոս ենք։

—Հաւատա որ հիանալի էք, Տիք յարեց միւսը խնդալով։

—Ինչ կայ եղբայր, յարեց միւսը, հինգ տարիէ ի վեր քովէ քով կ'ապրինք։ Բանտայէն մինչեւ հոս միատեղ եկանք, բայց կը խորհիմ թէ ինչո՞ւ մարգագետինները թողլով հոս ելանք եկանք ու այնքան կը նեղունք։

—Ինչո՞ւ։

—Ինչ պիտի ըլլայ, ինձի անանկ կը թուի որ....

—Զեզի դէշ կը թուի, ընդմիջեց երիտասարդը. թողէք ինձի որ գործեմ, և երեք ամիսէն խօսք կուտամ որ ձեր գլխարկը ոսկիով պիտի լենայ։

(Շարունակելի)

ԹԷՐՃԷՄԷ ՆԻՒՄՈՒՆԷԼԷՐԻ

(Թարգմանութեան նմոյշներ)

Գաղիերէնէ Տանկ. և փոխադրած թարգմանութեան վարժուիլ փափաքողներու համար հիանալի ուղեցոյց մ'է, ուր ֆրանսացի մեծանուն գրագէտներու երկերը նոյնպէս համաբաւ ունեցող թուրք գրագէտներու կողմէ թարգմանուած են ու հրատարակուած՝ տաճկերէն և գաղիերէն դէմ դէմի, որոնցմէ ոմանց անունները կը դնենք իրենց թարգմանած հեղինակներով.

Նիկոլաս հանում — Ալֆրէտ տը Միսէ
Ահմէտ Միտհաթ էֆ. — Տիւմա Որդի
Իւշշագի զատէ Խալիտ) Հէքթոր Մալ.
Զիեա պէյ եւն. եւն. (

Գին 2½ ղրուշ. գաւառներն պէտք է 3 ղ.ի փոստայի փուլ ղրկել «Մանզումէ»ի Խմբագրատան հասցէին ուր կը ծախուի յիշեալ գիրքը։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150 030,616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որքերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով. — (Միևնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՒԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեանը համար, օրինակի համար՝ շաբաթական՝ փոքր վճարումով մը, այսինքն Մէկ ՖՐԱՆԿՈՎ, և վճարելի մինչեւ մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս. = ՌՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՒՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԴԱԼՊԱՆԵԱՆ

Պոլիս Դարբրնոցոլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՍՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պահչէ Դաբու, Պիճ Պիր Զէօքիտի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիյէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Դաբու, Պին-Պիր-Զէչիտին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամագրութեամբ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՑԱՃԱԽՈՐԴԱՑ

ԴԻՒՐՈՒՔԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԴԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առանձնակորգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՔ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ մնասուած չեն % 10 զեղչով եւ կ'առնուին։ Իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով եւ կ'առնուին։

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէհիսէ քեսին (Էճզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւշտրնան պէրի կէսթէրտիի ինթիզամ վէ տրգգաթան վէ իհզար օլընան քեսգինի էտվիյնին խալխիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը չէհրիմդին էն միւքէմմէլ էճզախանէպի օլուպ, տիկէրլէրինէ նիւմունէի իմթիսալ օլմագ չէրէգինի իպրազ ելթիմէ տիր. պու տրգգաթ վէ իհթիմամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզգինէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերճէ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընմագ մէվզուատը պայլէճասը տըր. մամինին միւսէլլէմ վէ տէվահիրը բէսմիլէնին տախի մուատտագ օլացը։ Իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսիսատէն պէքլէնիրէլ չու խրատէմաթը միսթահսէնէյէ պիր իլալէի ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսճնտէն չիմտիյէ գաւաթ միւրաճաաթ իսկն պիրիմիմէ զուէգիայի խասթէկեան մէճճանէն թէտավի իթտիրիմէք վէ մուալէճաթը լազրմէ տախի քէզա պիլա իսբէթ իթա խուլմէք կիպի իսթիյար օլընան գէճառքեարլըգլար նազարը տրգգաթա ալընմագ օլուր խէ պու էճզախանէնին իսթիհսալը մէնֆաաթան զիյատ հէմճինինէ խրտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթքէրվէրի իւզրինէ թէէսիս խիրմիզ օլառուը աէրտալ թային խուրիյէթ չու թաատտա օլընան հիմմէթը մասրուֆէտէն նազի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգրտա գաթի տէրճաթ իտէրք, պու կիւնքի մրթէպէի ինրազ էյլէմիշ վէ պու եիւզէն ատ էրպապը միւրաճաաթըն մէմնունէյէթ վէ էնիսիյէթինի վէ աթրպասընն տախի խօշնուտսինի ճէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզքիւր էճզախանէտ քեսգինի իլէլ վէ էմրազտա քէսպը իսթիհսասը թամ էյլէմիշ մէյտիրը աթրպատ էր կիւն էվգաթը մուայէնէտ հազրը պուլունմազլարը կիպի պիւքիւր ու իւնատ մախատա օլմագ իւզրէ տէ մուայէնէճանէյէր մէվճուտ ատր. էճզախանէտ պուլընան ալէթ վէ էտվաթը գէնինիյէնին միւքէմմէլիյէթի սէպպի իլէ եէկեանէ տէնիմէյէ չայան օլան (թահլիլիանէ) իսէ ճանիպը հիւքիմէթը Սէնիյէտէն էվրօբատտ ատգուզ սէնի թահսիլ իթարիլտիքտէն սոնրա իլգ ալգա օլարագ քիմիակիր աբլուամատրը իհրազ իլէ չէհրիմիզ ավտէգի իթմէշ օլան Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմիէրինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիտար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմէշ տիր. մամիլէյին գէնինը թահսիլտէքի իգթիտարը պուրատա նասը մալիմ իսէ, էվրօբատտա օ տէրէճէ մարուֆ որը, մամիլէյին պէտէնը ինսանտա միւթթաքը թահսիլ էր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահսիլ աթրպատա իհզար վէ պինայէն ալէյ աթրպայի մամիլէյհիմին իլէրինի պիր գաթ ատտա թէսիլ իթմէքտէ օլաուը կիպի մէրի օլան մատէնի նէպատի էր նէվ մէվտատը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտէ թահսիլ վէ ինզար իթմէքտէ տիր։ 8—8

Իրիկուան դէմ, բնակիչները որոնք ցերեկը արեւուն տաքին տուներու մէջ փակուած էին, դուրս ելան քիչ մը օդ վայելելու։

Ամէն տուներու մէջ խրախճանութիւնը կատարեալ էր։ Մայրի հրապարակին անկիւնը գտնուած տան մը մէջ քսան քսանհինգ ֆնոգի որոնք բաղդախնդիրներ ըլլալ կը կարծուէին իրենց տարազովն ու ձեւերով, կը խմէին շարունակ պօռալով կանչելով։ Անկիւն մը երկու հոգի սեղանի մը առջեւ դէմ դիմաց նստած կը թուէին խորունկ մըտահոգութեանց մէջ մխրճուած ըլլալ, և անձկագին ակնարկներ կը սեւեռէին իրենց բոլորտիքը, առանց խորհելու խմել իրենց ըմպելիները որոնք, կէս ժամէ ի վեր պարպուած չէին։

Տակաւին երիտասարդ էին։

Առաջինը առ առաւելն քսանչինգ տարեկան անկեղծ երեւոյթ մը ունէր եռանդուն դիմագիծերով որոնք համակրանք և յարգանք կը գրաւէին։

Իր ուժգոյն ճակատը, իր ճերմակ մորթը, սև երկար մազերով իր աչքերը թաւ յօնքերով, իր քիչ մը լայն բերանը ճերմակ ակռաներով աչքառու երեւոյթ մը կը տպաւորէին չորս դին։

Բանտական տարազ կը կրէր ան։ Բանտայի յարդէ գլխարկ մը նետուած էր սեղանին վրայ, ամերիկեան զէնքի մը քով։ Պայուսակ մը կախուած էր իր ձախ կողմէն, որուն մէջը կար դաշոյն մը։

Իր ընկերը պզտիկ էր, բայց իր դնդերտու ու ջղուտ անդամները անսովոր ուժ մը կը յայտնէին։ Իր ընկերոջը պէս հագուած էր, միայն գլխարկը աղտոտած էր անձրէէն, և շատ գործածուած։ Ան ալ իր կարգին լաւ մը զինուած էր։

Մէկ ակնարկով կարելի էր հետեւցնել թէ ասոնք չէին վերաբերեր սպանեւ ամերիկեան ցեղին։

Բանտայի մէջ գործածուած ֆրանսերէնը կը խօսէին։

—Հը՛մ, յարեց առաջինը, կը կարծեմ թէ աղէկ պիտի ընենք երբ ձի հեծնելով մեկնինք հոսկէ։

—Վայրկեան մը չէ՞ը կրնար հանդիստ առնել ըսաւ միւսը։

—Եղբայր, ժամ մըն է որ հոս ենք։

—Հաւատա որ հիանալի էք, Տիք յարեց միւսը խնդալով։

—Ինչ կայ եղբայր, յարեց միւսը, հինգ տարիէ ի վեր քովէ քով կ'ապրինք։ Բանտայէն մինչեւ հոս միատեղ եկանք, բայց կը խորհիմ թէ ինչո՞ւ մարգագետինները թողլով հոս ելանք եկանք ու այնքան կը նեղունք։

—Ինչո՞ւ։

—Ինչ պիտի ըլլայ, ինձի անանկ կը թուի որ....

—Զեզի դէշ կը թուի, ընդմիջեց երիտասարդը. թողէք ինձի որ գործեմ, և երեք ամիսէն խօսք կուտամ որ ձեր գլխարկը ոսկիով պիտի լենայ։

(Շարունակելի)

ՊԱՅԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԱՅԻՑԱԾ, ԹԷՍՄԻՆԱԾ ՖՐ. 750000

1899ական մերի իւլ իհրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ. 19,534,276
» » հանկէն » » » 460,267,203
» » » » բրիմի » 1,433,965

Էօմիւր խէրիր վէ չօճուգլար իչիւն միւքէտիլ չէրանթ իւլ սիկուրթա ալմագ իստէր։

Նանէնտա էտրէր հէր նէվի պինա վէ էշա իւզէրինէ սիկուրթա ագա իստէր։

Նէֆէսի էտրէրտա էտրէր մալ, եվտադը նագտիւէ վէ վարօր սիկուրթալարը գապուլ իստէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½%, 1897ական 18%, 1898ական 18%, 1899ական 16% թէմեթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը՝ (Էտրոսատէթ Գրէտիթ Լիոնէ, (Լիոնատտա Անկլօ Աւստրիան Պանգ, (Սօֆիատտա Պանգ Նատիոնալ Պիւլկար։

Թարգալար իչիւն միւսատտա վէ միւքէտպէր քէնգիւլէմի ամէնթիւէր արթանդրյոր Թիւրքիա իչիւն ուրմի ամէնթի ԱՐԾԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Թարթարան խան, Պանք Օթթօման գաղուսսանտա

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱԳԹԱԳԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատոյ վկայական և չքնդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վճառատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սերայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Բրավիյամ կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿՈՒԴԱՐ՝ Զարյը պայր թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւ Օղլուի տունը։

Եւ ծանուցուն տարուանալու համար մերի նին նշանագրութեան տեսու է։

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԵՐՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՑՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ-ի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ զատ զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճոչակաւոր մոմեր, անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուին նաև հոն հարսի կիրակնան, քողք, քողքի անուշկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փեսաւոր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիչեանի հարսանեկան մոմերու հոս վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Բամանբօ խանի տակ, թիւ 86

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

ՀԱՆՐԱՊԱՆՈՒԹ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՆՆԴԱՄԻԶԱՑԻՆ ԱՖՏԵՐՈՒ

ԲԵՐԱ, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4 ԱՄԷՆ ՕՐ։

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԵՒ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

Գումգարու Մոսալլա ճասսէսի թիւ 30

Այս դպրոցին մէջ շաբաթը երկու երեկոյ Անգլիերէն լեզուի դասախօսութիւն տեղի կ'ունենայ, յոյժ դիւրամատչելի պայմաններով։

Դիմել անդ. առ Յովսէփ Հայկաղն։

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ

ԷՄԲԱԶԸ ՃԻԼՏԻԹԷ ՎԷ ԷՖԷՐԼԻՃԻԹԷ

ՄԻԻԹԷԽԱՍՍԸՍԸ

Թապիպը մամիլէյն եաչտան հասը օլան վէ չիրքին պիր մանզարէ իրայէ իսէն քիբրիթլերի վէ հիչ պիր չեյէ մէպնի օլմայան սակ տէօբիւլմէսինի սալլարը բէնկինտէ պիր թէֆիյէ հասը իթմէքսիզին ազ զէմանտան թէտավի իսէր, վէ եէնի վէ էսկի պէլ սօղուգլուղունը ալա իզտրրապ հասը իթմէքսիզին սան ուսուլ իլէ թէտավի իտեր վէ ֆրէնկի եարէ վէ իզլերինին ազ զէմանտան թէտավի իսէր։

Բազար վէ ճումասատան մասատա հէր կիւն պաաթ օն պուչուգտան սօնրա Շահզատէ գարաղօլու ճիվարընտա Լէֆթէր էֆէնին էճզախանէսինտէ, վէ Ղատէն 8է գատար Սուլթան Ահմէտտէ Պէլէճիյէ պաղչէսի գարչուսընտա քի Ճօրճի էֆէնին էճզախանէսինտէ պուլունուր։

Տեր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԴԱՇՄԷՐԵԱՆ

ՈՒԷՍԹԵՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՅՆԵՐ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍՑԱԼԻ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՈՆ

1851ԷՆ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան զիյանարքն մէճմուի — Քանկ. լիրա 6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասիլաթը սէնէվիյէ — » » 1,250,000
Քեսմիլէն թէէսիսէ օլունմուշ սերմայէ — » » 410,000

Թուրքիա չիւպէսինին մուտիրի ումումիսի. ԴԱՒԹԻԿ ԱՍՏՈՒԱՆԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Սուլթան Համամ, Գաթրրճ օղլու խան Ն՝ 43։

Թարգալարտա իշկիւզար վէ միւքէպէր աճէնթէլէր արանքմագտա աղր ԻՒԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասարուի Ծրանսըզ վէ Ալման գումանիալարրն սերմայէսի հասիլաթընա նիսպէթէն 100 % օլաուը հալալ Բէսթերընի 125 % տիր։ Իլթէ պու հագիգաթ Ուէսթերն բանգիպէրինէ թէֆէվվիզ էթմէրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ աղր։